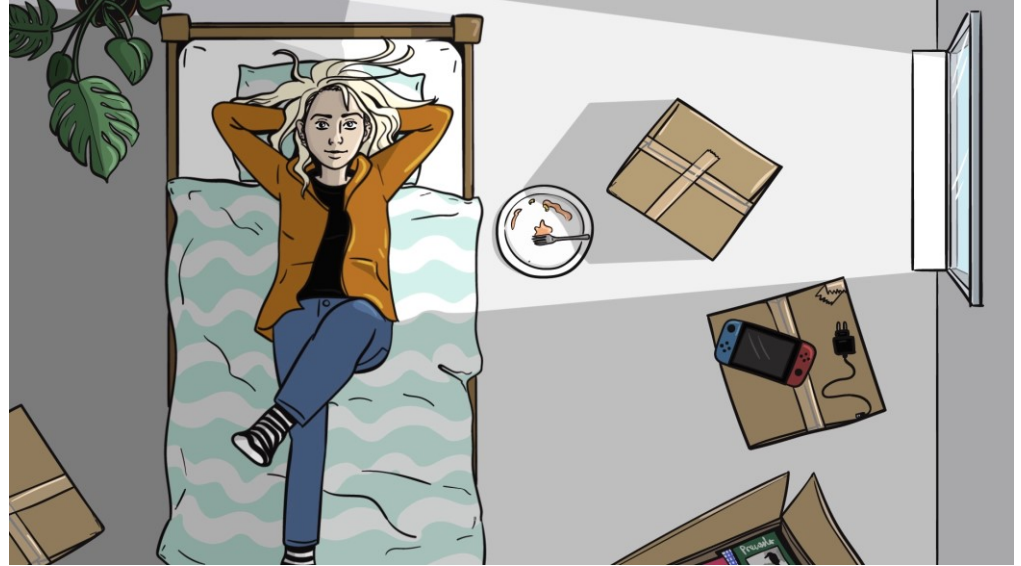

Itsenäisesti asuvien
16–18-vuotiaiden
mielenterveyden edistämisen
**EKOSYSTEEMIN
TOIMINTAMALLITYÖKIRJA**

TERVEISIÄ TAMPEREELTA

Olemme tehneet töitä itsenäisesti asuvien 16–18-vuotiaiden nuorten mielenterveyden edistämisen eteen. Tunnistimme kohderyhmämme Tampere Junior –kehitysohjelman kokoamasta lapsiperhedatasta. Data kertoi, että kohderyhmän nuorilla on usein enemmän tuen tarpeita.

Halusimme ottaa myös nuoret mukaan kehittämään omaa hyvinvointiaan, joten perustimme hankkeen alussa nuorten ryhmän. Sen kautta nuoret ovat saaneet äänensä kuuluviin. Nuoria ja asiantuntijoita haastatteleamalla olemme selvittäneet, millaista tukea ja millaisia palveluja nuoret arjessa tarvitsevat.

Pilottikokeiluissa päädyimme kehittämään sekä hyväksi havaittuja käytänteitä että uusia tapoja toimia. Nuorille tukea ja palveluja tuottavista toimijoista piirsimme ekosysteemikartan. Sen toivomme toimivan ammattilaisten oppaana, kun he ohjaavat nuoria hyödyntämään ennalta ehkäiseviä palveluja. Myös ryhmämuotoisen tuen mallin ja tämän työkirjan toivomme kuluvan käytössä.

Itsenäisesti voi asua mutta yksin ei tarvitse pärjätä. Kaikille ekosysteemitomijoille ja kehittämisestä kiinnostuneille mukavia lukuhetkiä!

Johanna ja Lauri

Tekijät:

Johanna Pyymäki & Lauri Ikola,
Itsenäisesti asuvien 16–18-vuotiaiden nuorten
mielenterveyden edistäminen -hanke,
Tampereen kaupunki

Anna Sutherland & Elise Rehula,
Kolmas Persoon Oy

Oivallusvideo ja kuvitus:
Videotiiviste Oy

Tampere, 2022

LYHYESTI HANKKEESTA

Toteutusaika syksy 2021 – 12/2022

- osana Tampere Junior –kehitysohjelmaa

Rahoittaja sosiaali- ja terveysministeriö (STM)

- Mielenterveysstrategia 2020-2030
- Valtionavustus 160 000 € (omarahhoitus 40 000 €)

Kohderyhmät

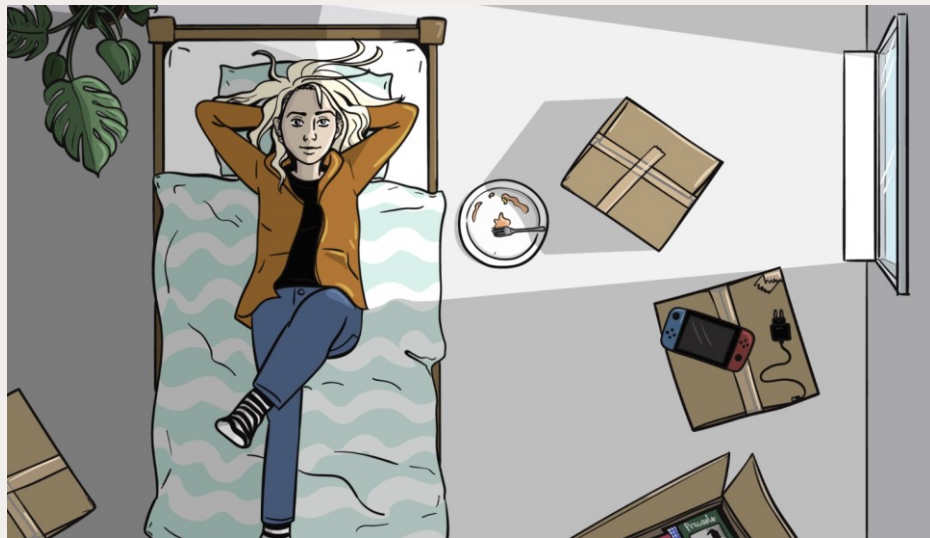
- Tampereella itsenäisesti asuvat 16–18-vuotiaat nuoret (yli 2000
**Lapsiperheda 2020*)
- Asiantuntijat em. nuorten ryhmän opiskelu- ja toimintaympäristössä
(esim. opiskeluhuollon ja opiskeluterveydenhuollon toimijat, opettajat,
järjestöt ja vapaa-ajan toimijat)

Tavoitteena lisätä itsenäisesti asuvien 16–18-vuotiaiden nuorten mielen hyvinvointia parantamalla palvelujärjestelmän toimivuutta ja ammattilaisten kykyä vastata nuorten erityistarpeisiin.

Tuotokset

- Itsenäisesti asuvat nuoret -ilmiön kartoitus
- Itsenäisesti asuvien nuorten mielen hyvinvoinnin edistämisen ekosysteemi: kuvaus ja työkirja
- Pilottikokeilujen kokemukset ja tulokset: ryhmämuotoisen tuen malli

Katso esittelyvideo hankkeen [nettisivuilta](#).

Miksi kohderyhmänä on

ITSENÄISESTI ASUVA NUORI?

Itsenäisesti asuvalla nuorella tarkoitetaan 16–18-vuotiaita nuoria, jotka ovat muuttaneet asumaan itsenäisesti.

Itsenäisesti asuvat nuoret tunnistettiin Tampere Juniorin ensimmäisestä lapsiperhedatasta. Aineistoa läpikäydessä eräs oppilaitoksen toimija totesi: "Minua yllättää, että teitä yllättää tämän kohderyhmän olemassaolo". Itsenäisesti asuvat nuoret oli kouluilla tunnistettu, mutta asiasta ei vielä tässä vaiheessa ollut laajaa kaupunkitasoista ymmärrystä.

Tampere Juniorin toinen lapsiperhedata tuotettiin osana Lapsiperheiden edistynyt analytiikka -hanketta. Sen yhteydessä päästiin syventämään ymmärrystä itsenäisesti asuvista nuorista. Tästä aineistosta syntyi ymmärrys, että Tampereella elää noin 2000 itsenäisesti asuvaa 16–18-vuotiasta nuorta. Tämän lisäksi on vielä nuoria, jotka asuvat yhdessä toisen nuoren tai muun aikuisen kuin oman huoltajan kanssa. Kohderyhmällä havaittiin myös olevan enemmän tuen tarpeita.

Itsenäisesti asuvat nuoret ovat kohderyhmänä erityinen, koska alaikäisenä he ovat edelleen riippuvaisia huoltajan elatuksesta ja tuesta, mutta huoltaja saattaa usein asua eri paikkakunnalla, joskus jopa satojen kilometrien päässä. Tästä syystä nuorilla on suurempi tarve saada arkiympäristönsä aikuisilta ja toimijoilta tukea.

Nuorten tarpeita on käsitelty lapsiperhedatan lisäksi ilmiön kartoitusvaiheessa tehdyissä haastatteluissa ja työpajoissa. Näitä tuloksia on esitelty tarkemmin seuraavilla dioilla.

SISÄLLYSLUETTELO

Mukana kehittämässä:

13 nuorta kokemusasiantuntijana

8 kehittäjätahoa kokeiluissa

noin 30 ekosysteemi-toimijaa

HELMIKUU 2022 –
MARRASKUU 2022

1. Nuorten osallisuus s. 6

- Nuorten ryhmä yhteiskehittäjänä ja kokemusasiantuntijana

MARRASKUU 2021 –
HELMIKUU 2022

2. Ilmiön kuvaus s. 9

- KICK-OFF
- Työpaja 1: *Ilmiön ymmärtäminen*
- Työpaja 2: *Toimenpiteiden tunnistus*
- Työpaja 3: *Jatkoaskeleet*

HUHTIKUU 2022 –
TOUKOKUU 2022

3. Yhteinen tavoite s. 17

- Työpaja 4: *Visio ja tavoitteet*
- Muotoiluluotain -kysely

KESÄKUU 2022 –
ELOKUU 2022

4. Kokeilujen ideointi s. 27

- Työpaja 5: *Kokeilujen ideointi*

ELOKUU 2022 –
MARRASKUU 2022

5. Kokeilut s. 32

- Kokeilukohtaiset suunnittelutapaamiset
- Toteutukset ja arviointi
- Työpaja 6: *Pilottien esittely*

ELOKUU 2022 –
MARRASKUU 2022

6. Ekosysteemi-kartta s. 40

- Kartoitustyöpaja
- Tapaamiset

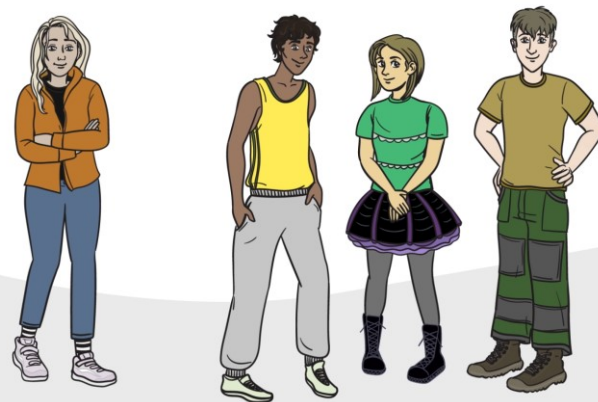

TAMPERE
TAMPERE JUNIOR

Mielenterveysstrategia 2020–2030

1.

NUORTEN OSALLISUUS

NUORTEN OSALLISUUS

NUORTEN RYHMÄ YHTEISKEHITTÄJÄNÄ

Nuorten ryhmä työskenteli aktiivisesti tuomalla esille ajankohtaista kokemustietoa sekä kommentoiden projektin tuotoksia ja ideoita.

Ryhmän toiminnasta viestittiin WhatsApp-ryhmässä ja tapaamiset toteutettiin valtaosin etäyhteydellä Teamsissa.

Työskentelystä maksettiin osallistumispalkkiota 20 €/kk.

Ryhmätoimintaa pyrittiin toteuttamaan nuorten toiveet ja tarpeet huomioiden:

- Tapaamiset iltapäivällä tai illalla
- Luottamukselliseen ilmapiiriin sitoutuminen
- Osallistuminen omien voimavarojen mukaan

ITSENÄISESTI ASUVA NUORI!

Tule asiantuntijaksi itsenäisesti asuvat nuoret -projektiin!
Haluamme kehittää palveluita, jotka vastaavat nuorten tarpeisiin.

MIKÄ ITSENÄISESTI ASUVIEN NUORTEN RYHMÄ?

Kokoamme **itsenäisesti asuvia 16-18-vuotiaita** nuoria kertomaan toiveistaan ja tarpeistaan.

- Kokoontumiset kuukausittain
- Kyselyyn vastaaminen
- Työskentely vuoden 2022 loppuun
- Osallistumispalkkio 20 € / kk

MIKÄ PROJEKTI?

Itsenäisesti asuvien 16-18-vuotiaiden mielenterveyden edistäminen -projektin tavoitteena on lisätä nuorten hyvinvointia parantamalla palvelujärjestelmän toimivuutta ja ammattilaisen kykyä vastata nuorten erityistarpeisiin.

Toiminta-aika: 2021-2022

ILMOITTAUDU TAI KYSY LISÄÄ!

Minniina Pahlala,
minniina.pahlala@tampere.fi, p. 044 430 9826

Johanna Pyymäki,
johanna.pyymaki@tampere.fi, p. 041 730 7248

TAMPERE
TAMPERE JUNIOR

Mielenterveysstrategia 2020-2030

NUORTEN OSALLISUUS

RYHMÄN TOIMINTA

KEVÄT 2022

13 ilmoittautunutta jäsentä

Helmikuu

Maaliskuu

Huhtikuu

Toukokuu

Tutustumis-
tapaaminen
ja projektin
esittely
11 osallistujaa

Työpaja:
Tilanne-
kuvan
esittely
5 osallistujaa

Rento
tapaaminen
6 osallistujaa

Työpaja:
Ekosysteemin
visio ja
tavoitteet
4 osallistujaa

Pienryhmä-
haastattelut
12 osallistujaa

Keskustelu-
tapaaminen:
Nuorten
ajatukset
viestintä-
kanavista
7 osallistujaa

Työpaja:
Pilottien
suunnittelu ja
valinta
5 osallistujaa

SYKSY 2022

10 jatkavaa jäsentä

Elokuu

Syyskuu

Lokakuu

Marraskuu

Komentointi -
ja
keskustelutapa-
minen: Kelan ja
Ohjaamon
yhteisinfo
6 osallistujaa

Keskustelu-
tapaaminen:
Projektin
videotuotos ja
nuorten
kommentit ja
ideat
5 osallistujaa

Pikkujoulut
Monitoimitalo 13
2 osallistujaa

Keskustelu-
tapaaminen:
Mikä ahdistaa, mikä tuo
toivoa? Nuorten terveiset
THL:n seminaariin
4 osallistujaa

Keskustelu-
tapaaminen videon
tuottajan kanssa:
Nuorten
kommentit videoon
3 osallistujaa

Palaute-
kysely
7 osallistujaa

2.

ILMIÖN KUVAUS

**YLI 2000 ITSENÄISESTI ASUVAA
16-18-VUOTIASTA**

ILMIÖN KARTOITUS

MIKSI TEHTIIN?

YHTEINEN YMMÄRRYS ILMIÖSTÄ JA NYKYTILANTEESTA

Projektissa tavoitteena oli rakentaa itsenäisesti asuvien nuorten mielenterveyttä edistävän toiminnan ekosysteemi, joka mahdollistaa jatkuvan palvelujen ja tuen muotojen kehittämisen sekä toimijoiden vuoropuhelun. Kun aloimme rakentaa itsenäisesti asuvien nuorten ilmiöstä ja nykytilanteesta yhteistä ymmärrystä, halusimme hyödyntää ilmiölähtöistä työskentelytapaa, jossa vuorovaikutus ja dialogisuus korostuvat.

Seuraavalla sivulla ilmiölähtöistä toimintamallia esitellään kuvana.

VAIHEEN YDINKYSYMYKSET

Ilmiön kartoitus -vaiheen tavoitteena oli rakentaa yhteistä ymmärrystä ilmiöstä: Ketä itsenäisesti asuvat nuoret ovat ja millaisia arjen haasteita ja tuen tarpeita heillä on? Miten voisimme edistää kohderyhmän nuorten hyvinvointia? Mitä hyvää jo tehdään ja mitä uutta voisimme kehittää?

LINKKIVINKIT:

Joseph Stiglitz, Report by the Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress, 2009
<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/8131721/8131772/Stiglitz-Sen-Fitoussi-Commission-report.pdf>

Ilmiölähtöisen suunnittelun työkalupakki (Sitra):
<https://www.sitra.fi/app/uploads/2018/12/ilmiolahtoisenn-suunnittelun-tyokalupakki.pdf>

Orkestroija

Haluatko ymmärtää käsillä olevaa ilmiötä syvällisemmin? Tutustu seuraavilla sivuilla käyttämäämme prosessiin.

Toimija

Kiinnostaako sinua, millaisia nuorten haasteita ja tarpeita ilmiön kartoitus- sessa tunnistettiin? Tutustu karttaan ja toimenpidesuosituksiin.

ILMIÖLÄHTÖINEN KEHITTÄMINEN

MITÄ TARKOITTAA?

PERINTEISEN HALLINNON TOIMINTALOGIIKKA

Kaikille yhteisten arvojen jalkauttaminen

Rajattu ongelma, ratkaisu tiedetään ennalta

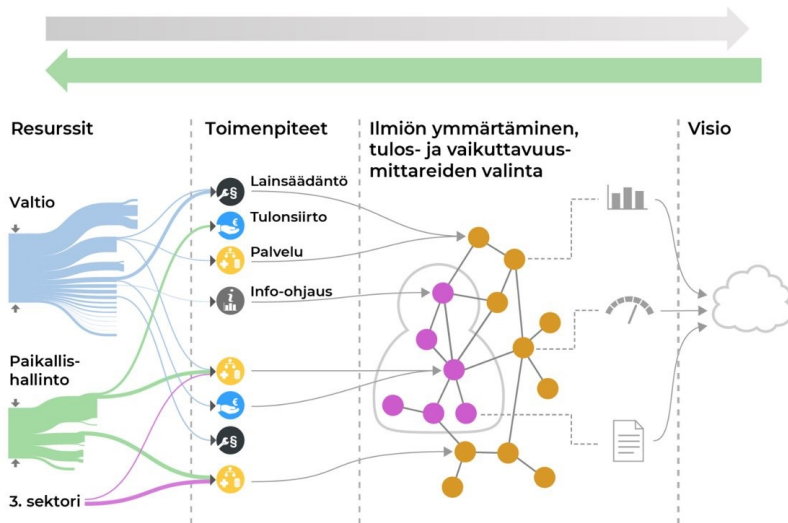
Kiinnitetty suunnitelma, jonka oletuksia ei muuteta

Henkilökohtaisen suoriutumisen arviointi

Suoritteiden mittaaminen

Vuositavoitteet ja toteumat, kustannuspaikoittain

Satunnainen työskentely verkostoissa

Kuva: Hahmota Oy

ILMIÖLÄHTÖISEN HALLINNON TOIMINTALOGIIKKA

Jokaisen arvot osana yhteistä työtä

Näkökulmien kuuleminen, vipupisteiden etsiminen

Kokeiluista oppiminen, joustava suunnitelma

Yhdessä oppimisen edistäminen

Asiakkaan osallisuus ja arvio vaikutuksista

Vaikutusten arviointi ja vaikuttavuuden ennuste

Systemaattinen oppiminen ekosysteemissä

ILMIÖN KARTOITUS NÄIN TEHTIIN

TAUSTATYÖ & KICK-OFF

Millaisia nuorten arjen haasteet ja tuen tarpeet ovat?

Asiantuntijoita ja nuoria haastatteleamalla selvitettiin nuorten tarpeet.

Itsenäisesti asuvia nuoria on Tampereella yli 2000. Itsenäisesti asuvilla nuorilla on enemmän haasteita hyvinvointinsa ylläpitämisessä. (Lapsiperhedata 2020.)

TYÖPAJA 1: ILMIÖN YMMÄRTÄMINEN

Mitä voisimme tehdä nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi?

Nuorten kannalta keskeiset teemat jäsennettiin Stiglitzin viitekehyksen mukaisesti. Ilmiökartta julkaistiin.

Teemojen joukosta valittiin keskeisimmät: tiedon tarve, kannattelu ja yhteisöllisyys.

Nuorten ryhmä koottiin.

TYÖPAJA 2: TOIMENPITEIDEN TUNNISTAMINEN

Millaisia toimenpiteitä jo tehdään? Mitä tulisi tehdä?

Työpajassa 2 tunnistettiin olemassa olevat palvelut ja kehittämisideat työpajan 1 pohjalta valituissa keskeisissä teemoissa.

Ilmiökarttaa täsmennettiin.

TYÖPAJA 3: JATKOASKELEET

Millaisia pilottikokeiluja voisimme alkaa toteuttamaan?

Ilmiön kartoituksen pohjalta koottiin toimenpidesuosituksset, jotka esiteltiin työpajassa 3.

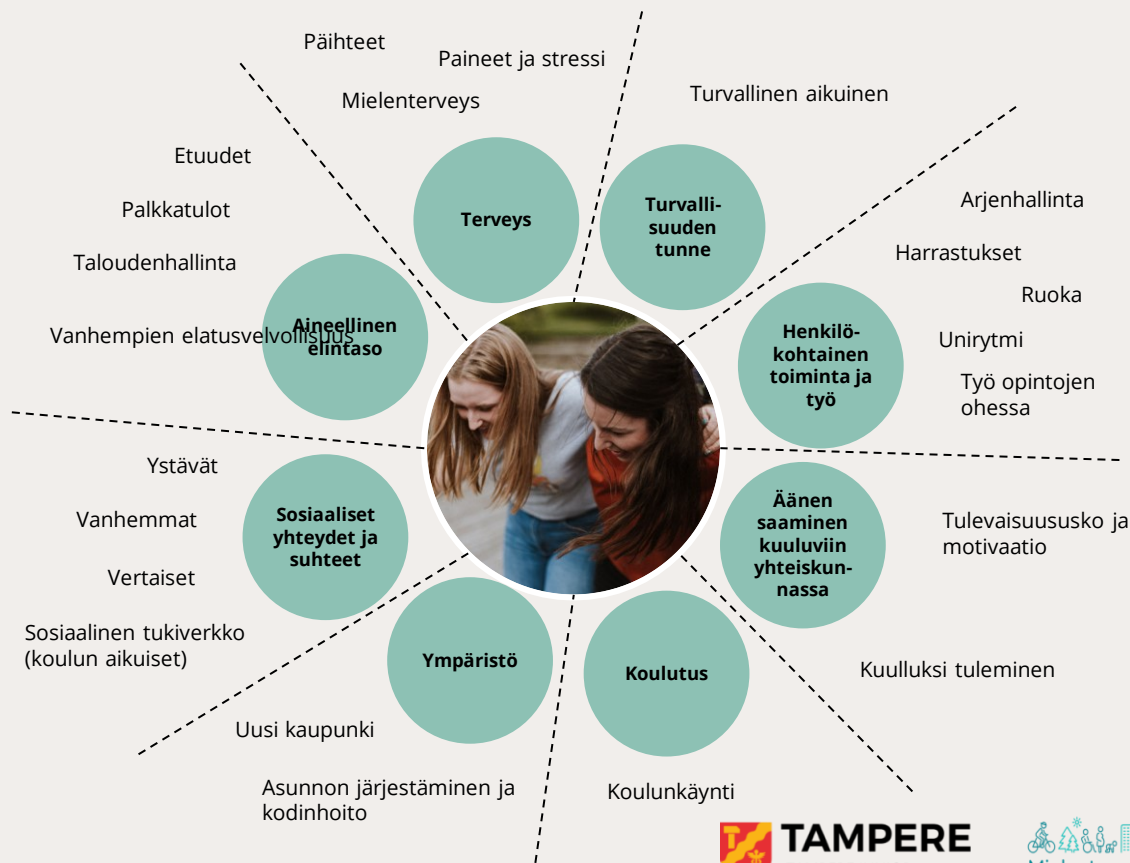
ILMIÖN KARTOITUS

TÄTÄ SYNTYI

Ilmiökartta kokonaisuudessaan:
https://tampere.visualisoinnit.fi/itsenaisesti_asuivat_nuoret/

Ilmiön kuvaus -osion tuotokset tehty yhteistyössä
Synesis Oy, Pekka Lavila/Hahmota Oy, Peter Tattersall

ILMIÖKARTTA ITSENÄISESTI ASUVAN 16-18-VUOTIAAN NUOREN ARJEN HAASTEISTA

TAMPERE.
FINLAND

TOIMENPIDESUOSITUKSIA

TIEDON TARVE

Tilanteessa tarvittava tieto.* Itsenäisesti asuvan nuoren kannalta oleellista olisi, että nuoren kussakin elämäntilanteessa askarruttaviin keskeisiin kysymyksiin voitaisiin vastata. Nuori ei aina jaksaa tai osaa hakea tietoa itse, ja silloin tarvitaan tueksi joku, joka hakee tietoa hänen puolestaan.

Tiedon tarpeen ennakointi. Työskentelyssä on tunnistettu mahdollisuus tarjota tietoa jo ennen varsinaista tiedon tarvetta (esim. peruskoulussa tietoiskuja itsenäiseen asumiseen liittyen, huoltajille tietoa ennen muuttoa/muuttohetkellä).

Tieto viranomaiselle huolesta: ”kynnyksetön huoli-ilmoitus”. Tuen tarpeessa olevan nuoren ”ilmoittamiseen” pitäisi olla kynnyksetön keino viranomaisten välillä, ilman virallista huoli-ilmoitusta. Olisi myös tärkeää, että nuoren voisi itse ilmaista avun tarpeensa helposti, ilman pelkoa leimautumisesta ”sosiaalityöpaikaksi”. Voisimme oppia jo olemassa olevista hyvistä käytänteistä.

Keskeisiä periaatteita ”tiedon tarpeen” edistämiseksi. Työskentelyssä on nostettu esille useita periaatteita, joita olisi tärkeä hyödyntää tavoitteen saavuttamiseksi: tiedon järjestäminen nuorten ajatuksista käsin, ammattilaisten pääsy päivittämään tietoja, olemassa olevan tiedon hyödyntäminen, sama tieto eri kohderyhmien käytössä ja tiedon jatkuvuus.

YHTEISÖLLISYYS

Yhteiset tilaisuudet. * Yhteisöllisyyttä edistetään tällä hetkellä usean tahon toimesta. Yhdessä tekemällä saadaan vältettyä päällekkäisyyttä ja myös järjestettyä nuoren näkökulmasta toimivampia kokonaisuuksia.

Matala kynnyks ja palvelujen vaikuttavuuden uudelleen ajattelu. Tuen saaminen ajoissa saattaa olla nuorelle erittäin vaikea tehtävä. Tuen saaminen edellyttää nuorelta suurta kykyä ja rohkeutta avun pyytämiseen. Edellytyksenä tuen jatkuvuudelle on usein todistus siitä että olet ”rikki”. Yhteiskunnan asenne ”pärjätä viimeiseen asti” ei myöskään edistä sitä, että nuoria voitaisiin tukea ennakoivalla tavalla. Yhteisölliset tapaamiset voisivat auttaa tässä etenemiseen.

Ensimmäisen käynnin varmistaminen tuen piiriin. Nuorille vaikuttaisi olevan tarjolla yhteisöllisyyden mahdollisuuksia. Jostain syystä moni nuori kuitenkin jättää tulematta tarjottuihin tilaisuuksiin. Kirkasta ymmärrystä siitä, miksi näin käy, ei ole. Ymmärrystä kannattaisi syventää kokemusasiantuntijoiden kanssa.

Ekosysteemin johtaminen yhteisöllisyyden tueksi, koska sen vaikuttavuus on haastavampi yksilöidä. Yllä mainittujen asioiden edistäminen edellyttää systemaattista koordinoitua toimijoiden välillä ja systemaattista vaikuttavuuden uudelleen hahmottamista yhdessä. Yksittäisten organisaatioiden ja henkilöiden varaan jätettynä yhteisöllisyys jää muiden, selkeämmin hahmoteltavien ongelmien jalkoihin.

* Tästä liikkeelle

TAMPERE
TAMPERE JUNIOR

TOIMENPIDESUOSITUKSIA

KANNATTELU

Kannattelu on toimintaa, jota on hyvä pyrkiä minimoimaan. Kannatteleva työ on pois ennaltaehkäisevästä työstä, silloin kun ennaltaehkäisevät työntekijät tekevät sitä. Resursseja on pystyttävä suuntaamaan niin, että kannattelua joudutaan tekemään mahdollisimman vähän.

Työn vaikuttavuuden parempi tunnistaminen. Kun uskallamme kohdentaa ennakoivaan toimintaan enemmän resursseja esimerkiksi oppilaitoksissa, kannattelu ei pääse viemään aiottua enempää siihen suunnattuja resursseja.

Joidenkin yksilökäyntien muuttaminen ryhmätöinnäksi.* Yksi mahdollinen keino kohdistaa kannatteluun käytettyä työpanosta ennakoivaan toimintaan voisi olla joidenkin yksilökäyntien muuttaminen ryhmämuotoiseksi (esim. elämänhallinnan ja tunteiden säätelyryhmät oppilaitoksissa).

Sähköisten menetelmien hyödyntäminen. Omatoiminen työskentely ja kohtaaminen sähköisten laitteiden avulla voisi joissain tilanteissa mahdollistaa avun tehokkaasti suuremmalle määrälle nuoria. Esimerkkinä chat-omahoito -ohjelman yhdistelmä.

* Tästä liikkeelle

YLI TEEMOJEN

Matala kynny. Tästä näkökulmasta keskusteltiin Työpajan 2 pienryhmissä teemasta riippumatta. Sen syvempi ymmärtäminen olisi varmasti tärkeää. Mitä meidän olisi syytä oppia tekemään toisin? Mikä voisi olla sellainen keskeinen näkökulma/kysymys, johon emme vielä ole osanneet riittävällä tavalla pysähtyä?

Vaikuttavuuden parempi tunnistaminen. Kahdessa teemaryhmässä nousi esille ajatus siitä, että jos emme paremmin ymmärrä ennakoivan työn vaikuttavuutta, on meidän myös mahdollon ohjata omaa toimintaa tai organisaation resursseja sellaiseen työhön. Itsenäistymisen elämänvaihetta tukemalla parannamme mitä todennäköisemmin merkittävästi väestön hyvinvointia ja samalla säästämme myös euroja. Keskeinen kysymys ekosysteemin jatkon kannalta on: Miten arvioimme nuorten tukemiseen tehtävän työn vaikuttavuutta? Miten se ohjaa käytännön resursointia?

Nuoret mukana palvelujen suunnittelussa ja nuorilähtöiset palvelut. Nuoret ovat olleet keskeisessä roolissa mukana työpajojen suunnittelussa, jo siinä vaiheessa kun emme tarkkaan ole tienneet miten asiaa pitäisi lähestyä. Olemme pyrkineet siihen, että nuorten ääni ohjaa työskentelyämme. Työskentelytapa toimii, siitä on annettu positiivista palautetta niin nuorten kuin toimijoiden taholta. Tämän kaltaisen työtavan edistämistä kannattaisi jatkaa.

ILMIÖN KUVAAUS

MITÄ OPITTIIN?

Toimintatavan plussat

- Ilmiölähtöisen työskentelyn avulla toimijat pääsivät samalle lähtöviivalle ja jakoivat yhteisen ymmärryksen kohderyhmästä ja heidän haasteistaan. Osalle toimijoista asiat olivat tuttuja jokapäiväisistä kohtaamisista, mutta osa oli tavannut kohderyhmään kuuluvia yksittäisiä nuoria harvakseltaan.
- Dialogisen työtavan ja yhteisten keskustelujen parissa asiantuntijat pysähtyivät yhdessä kohderyhmän nuorten kanssa aiheen äärelle.
- Ilmiötyöskentelyn avulla alkoi hahmottua, kuinka paljon hyvää toimintaa ja tukea on jo olemassa. Tiedon ja olemassa olevien hyvien käytänteiden jakaminen nähtiin arvokkaana.
- Ilmiön kuvauksessa hyödynnettiin monipuolisesti erilaisia tietolähteitä: Tampere Juniorin lapsiperhedataa, kouluterveyskyselyjä, oppilaitosten aineistoja, kokemusasiantuntijatietoa ja asiantuntijoiden kokemuksia. Kohderyhmästä rakentui moniulotteinen ja moniääninen kuva.

Mitä tehtäisiin nyt toisin?

- Ilmiön kartoittamiseksi järjestettiin yhteensä kolme työpajaa. Osalle toimijoista kaikista näistä työpajoista ei välttämättä syntynyt lisäarvoa, minkä vuoksi liikkeelle lähdöstä jäi hidas vaikutelma. Ekosysteemin rakentamista ja ilmiön kartoitusta olisi kannattanut alkaa tehdä rinnakkain, jotta käytännön toimenpiteitä olisi päästy kehittämään ja kokeilemaan nopeammassa aikataulussa toimijoiden erilaiset taustat huomioiden.
- Alkuinnostuksen olisimme voineet hyödyntää tehokkaammin. Ratkaisujen ideointi alkoi jo hyvin aikaisessa vaiheessa kohderyhmän haasteiden vielä selkiytyessä yhteiseksi ymmärrykseksi. Olisimme voineet tukea "kokeneempien" toimijoiden kehittämisintoa ja mahdollistaa nopeat kokeilut jo heti alkuvaiheesta lähtien.

3.

YHTEINEN TAVOITE

YHTEINEN TAVOITE

MIKSI TEHTIIN?

JAETUISTA TARPEISTA JA VISIOSTA KOHTI
KOKEILUJA

Tässä projektissa hyödynnetty ekosysteemin kehittämisen prosessi perustui VTT:n näkemykseen ekosysteemien yleisimmistä kehitysvaiheista sekä yhteisövaikuttavuuden viitekehykseen (Collective Impact).

Ekosysteemikehittämisen ensimmäinen kehityskaskel on yhteisen tarpeen tunnistaminen sekä siitä johdetun jaetun vision muodostaminen. Vision ja tavoitteiden määrittely auttaa ohjaamaan yhdessä tekemistä sekä pohjustaa ja näyttää suuntaa alkuvaiheen kokeiluille.

VAIHEEN YDINKYSYMYKSET

“Etsintä”-vaiheen tarkoituksena oli muodostaa yhdessä luotu visio ja arvolupaus: Miksi ekosysteemiä tarvitaan? Miksi ekosysteemiin kuulutaan? Visio ja yhteinen tiekartta ovat työkaluja ekosysteemin ohjaamiseen, yhteiseen tekemiseen ja vaikuttavuuden tavoitteluun.

LINKKIVINKIT:

Lue lisää yhteisövaikuttavuudesta:
<https://itla.fi/yhteisovaikuttavuus/>

Lue lisää VTT:n ekosysteemioppaasta:
https://www.vttresearch.com/sites/default/files/pdf/publications/2020/Yhdessa_kestavaa_kasvua_1702_2021.pdf

Orkestroija

Ajattelitko määrittää yhteisiä tarpeita ja tavoitteita ekosysteemityöskentelyn pohjaksi? Katsasta työpajan kuvaus ja hyödyntämämme työkalupohjat.

Toimija

Kiinnostavatko sinua Tampereen IAN-ekosysteemin tavoitteet ja toiminta? Katsasta yhdessä määrittelemämme visio ja tavoitteet.

YHTEINEN TAVOITE

NÄIN TEHTIIN

TYÖPAJA 4: VISIO- JA TAVOITTEET

Toteutimme etätyöpajan kaikille ekosysteemin toiminnasta kiinnostuneille, eri alojen ammattilaisille ja palveluntuottajille sekä nuorista kokemusasiantuntijoista muodostetulle paneelille. Työpajassa määrittelimme ilmiötyön pohjalta (työpajat 1-3) nousseiden tulevaisuus- väitteiden perusteella ekosysteemin olemassaolon tarkoitusta, tulevaisuusvisiota ja yhteisiä tavoitteita:

- Millaista muutosta haluamme saada aikaan?
- Millaisten konkreettisten tavoitteiden eteen haluamme ja voisimme yhdessä ponnistella?

“Tärkein tieto [tarpeista] tulee nuorilta. Ei riitä, että palveluntuottajat miettivät - nuoren ääni täytyy saada kuulumaan ekosysteemissä.”

Väite 1: Yhteisöllisyys. Yksi ekosysteemitoiminnan tärkeimmistä tehtävistä on järjestää itsenäisesti asuville nuorille heidän tarpeisiinsa perustuvia, yhteisöllisiä tapahtumia kokeillen, koordinoitusti ja systemaattisesti.

Väite 2: Tiedon tarve. Ekosysteemi tuottaa tietoa (itsenäisesti asuville) nuorille ja nuorista. Se perustaa päätöksenteon ja kokeilut nuorten tarpeisiin sekä edistää nuoren, vanhempien sekä viranomaisten välistä tiedonvaihtoa, uuden tiedon tuottamista ja päivittämistä.

Väite 3: Kannattelusta ennakointiin. Ekosysteemitoiminnan painotus on erityisesti ennakoivassa työssä ja sen vaikuttavuuden jatkuvassa arvioinnissa. Ennakoivaa työtä toteutetaan ennen kaikkea sähköisten kanavien ja somen välityksellä.

YHTEINEN TAVOITE

NÄIN TEHTIIN

“Itsenäisesti asuville nuorille olisi kaikkein tärkeintä, että olisi joku yhteisö, johon kuuluu.”

NUORTEN RINNAKKAISPANEELI

Nuoret kokemusasiantuntijat osallistuivat Visio- ja tavoitetyöpajaan omana tiiminään, joka ohjasi asiantuntijoiden ja palveluntuottajien määrittelytyötä. He saivat arvioitavakseen samat tulevaisuusväitteet nuorten näkövinkkeliin käännettynä.

Lisäksi he saivat arvioitavakseen aiemmissa vaiheessa ideoituja kokeiluraakileita:

“Jos muissa ryhmissä keskustelevat, nuorten palveluja tarjoavat asiantuntijat päättäisivät toteuttaa YHDEN kokeilun itsenäisesti asuvien nuorten hyvinvoinnin kehittämiseksi, mikä sen mielestänne pitäisi olla?”

1. Itsenäisesti asuvien nuorten tietopankkipalvelu/-somealusta
2. Asiantuntijat vastaavat -palsta
3. Vertaistukea
4. Tukihenkilötoiminta
5. Kaveri-Tinder
6. Harrastuskokeilut

Väite 1: Yhteisöllisyys. Itsenäisesti asuville nuorille olisi kaikkein tärkeintä järjestää säännöllistä ryhmätoimintaa ja tapahtumia, joissa tapaa muita itsenäisesti asuvia nuoria.

Väite 2: Tiedon tarve. Itsenäisesti asuville nuorille tuotetaan päivittyvää tietoa arjen ongelmien ratkaisuun sekä uuteen kotikaupunkiin tutustumiseksi. Tieto nuorista ja heidän elämäntilanteistaan kulkee tarvittaessa helposti oppilaitoksen, vanhempien ja viranomaisten välillä ilman, että samoja asioita tarvitsee aina avata.

Väite 3: Kannattelusta ennakkointiin. Itsenäisesti asuvien nuorten olisi tärkeää saada some-kanavissa tai sähköisissä palveluissa apua pienissäkin asioissa, ennen kuin niistä tulee suuria ongelmia (esim. terveys, mielenteveys, raha-asiat...).

YHTEINEN TAVOITE

NÄIN TEHTIIN

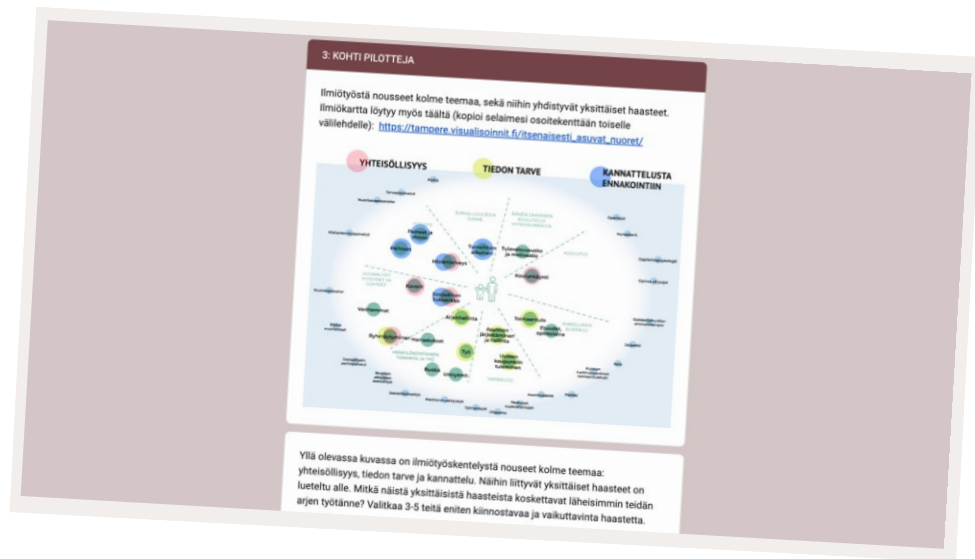
MUOTOILULUOTAIN

Visio- ja tavoitetyöpajan jälkeen ekosysteemittoimijat saivat täytettäväkseen muotoiluluotaimen, jonka avulla voitiin tarkemmin arvioida ekosysteemittoiminnan toimijakohtaista arvomuodostusta.

Luotaimen tehtävissä he arvioivat mm.

- omaa rooliaan ja resurssejaan ekosysteemissä
- mahdollista ekosysteemin luomaa arvoa nyt ja tulevaisuudessa
- keitä läheisimmät ja kiinnostavimmat kumppanit ovat
- millaisia toiveita toiminnalle ja orkestroinnille kohdistuu
- mitä ekosysteemihahmotelmista tai toiminnasta tällä hetkellä puuttuu.

“Ekosysteemin avulla saamme selville, mitä kautta nuoria kannattaisi tavoitella ja miten heitä voi auttaa arjen ongelmissa parhaalla mahdollisella tavalla.”

VISIONME 2027

Tampereella itsenäisesti asuva nuori ei jää yksin!

Turvaamme hänen itsenäistymistään ja helpotamme avunsaantia. Ekosysteemin toimintaa ohjaavat yhteiset tavoitteet. Toimintamme ansiosta päällekkäisyydet ovat karsiutuneet ja resurssimme ovat tehokkaasti käytössä.

Lisäksi palveluiden saatavuus on parantunut ja nuorten ongelmien kriisiytyminen on vähentynyt.

YHTEINEN TAVOITE

TÄTÄ SYNTYI

TAVOITTEEMME 2022-2023

TAVOITE 1:

NUORET EKOSYSTEEMI-
TOIMINNAN DYNAMONA

Ekosysteemin operatiivinen toiminta pohjautuu itsenäisesti asuvien nuorten toiveisiin ja ideoihin. Nuoret ovat myös aktiivisesti toteuttamassa sisältöjä. Heidän osallisuudelleen on määritelty selkeät raamit, toimintamallit ja kanavat - päävastuu ekosysteemin orkestroinnista on asiantuntijatahoilla.

TAVOITE 2:

KOHTAAMISIA TUTUISSA
YHTEISÖISSÄ

Ekosysteemi järjestää itsenäisesti asuvien nuorten toiveisiin pohjautuvia kohtaamisia. Toiminta keskittyy jo olemassa oleviin ja tuttuihin yhteisöihin, kuten oppilaitoksiin, pajoihin ja opiskelijakuntatoiminnan ympärille.

TAVOITE 3:

DIGIRATKAISUT AVUN
LÖYTYMISEKSI

Olemme valjastaneet olemassa olevat digiratkaisut tukemaan itsenäisesti asuvien nuorten tiedontarpeita heidän itsenäistymisensä eri vaiheissa. Ekosysteemi tuottaa ja ylläpitää nuorten tarvitsemaa tietoa heille mielekkäissä kanavissa. Sähköiset ratkaisut mahdollistavat avun nopean löytymisen, mutta eivät syrjäytä kasvokkaisia kohtaamisia.

TAVOITE 4:

EKOSYSTEEMI VARMISTAA
YHDYSPIINTATYÖN

Ekosysteemin toiminta on saanut ensimmäisen muotonsa yhdessä tehtyjen kokeilujen pohjalta. Ekosysteemille on löytynyt orkestroija ja ekosysteemiin kuulumisen on innostavaa sekä hyödyllistä. Teemme yhdessä vähintään 5 erilaista nuorten toiveisiin perustuvaa kokeilua vuoden 2023 loppuun mennessä, opimme niistä ja uudelleenarvioimme niiden pohjalta ekosysteemitoinnin yhteiset tavoitteet. Ekosysteemi on osa yhdyspintatoimintaa.

YHTEINEN TAVOITE

TÄTÄ SYNTYI

EKOSYSTEEMITOIMINNAN
OHJAUksen MALLIVISIONME
2027

Tavoitteemme 2022 - 2023

1) Nuoret ekosysteemi-
toiminnan dynamona

2) Kohtaamisia tutuissa
ympäristöissä

3) Digiratkaisut avun
löytymiseksi

4) Ekosysteemi varmistaa
yhdyspintatyön

Tavoitteisiin tähtäävät
toimenpiteet

pilotti

pilotti

pilotti

?

Arviointi

Olemmeko
toimenpiteiden
ansiosta askeleen
lähempänä vision
toteutumista?
Pitäisikö meidän
muuttaa jotain?
Arviointityökalu
seuraavalla sivulla.

Tavoitteemme
2024 - 2025

*Muodostetaan uudet
tavoitteet väliarvioinnin ja
oppien pohjalta*

Tavoitteisiin
tähtäävät
toimenpiteet,
esimerkiksi:

hyväksi
todettujen
toimintojen
jatkaminen

uuden pilotin
aloitus

?

Arviointi

Tampereella
itsenäisesti asuva
nuori ei jää yksin!

TAMPERE
TAMPERE JUNIOR
Mielenterveysstrategia 2020-2030

YHTEINEN TAVOITE

TÄTÄ SYNTYI

Ekosysteemin “oppivan tiekartta” on yksinkertainen arviointityökalu yhteisen suunnan määrittelyyn.

Printattavat
pohjat löytyvät
raportin lopun
liitteistä

ARVIOINTITYÖKALU
OPPIVA TIEKARTTA**Missä olemme olleet?**

Miten kuvailisitte toimijoiden välisen yhteistyön tilannetta kohderyhmän nuorten parissa ENNEN tätä hetkeä (tai yhteistyön alkua)? Mitkä kolme sanaa kuvaavat parhaiten tilannetta?

Missä olemme nyt?

Millaisia mahdollisuuksia ja uhkia näette yhteistyössä ja ekosysteemin toiminnassa juuri nyt? Onko jotain muuttunut aiemmasta (esimerkiksi millaista uutta tietoa, ymmärrystä, yhteyksiä tai oppeja olette saaneet)?

Mihin olemme menossa?

Kiteytys: Mikä on juuri nyt yhteinen näkemyksenne ekosysteemin lähitulevaisuudesta? Mitä kohden olemme matkalla / meidän pitäisi olla matkalla?

YHTEINEN TAVOITE

MITÄ OPITTIIN?

Toimintatavan plussat

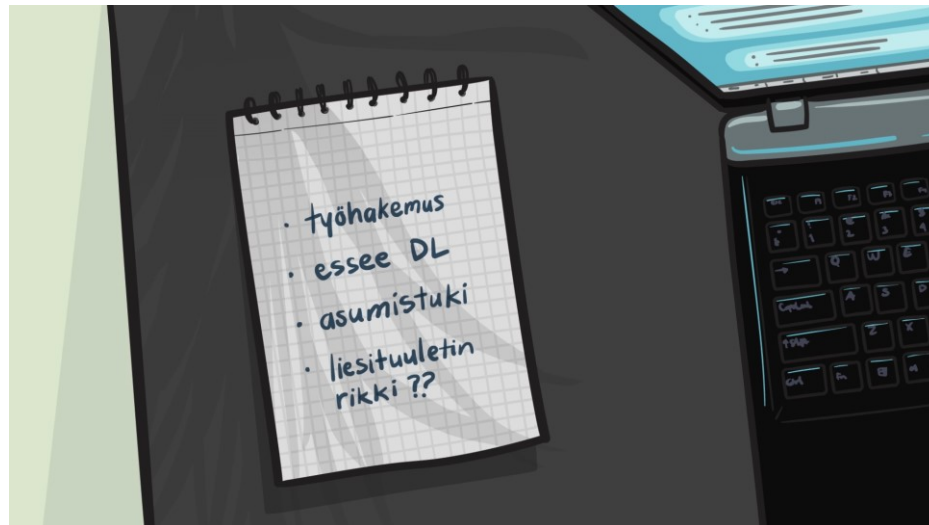
- Nuorten ääni pidettiin vahvasti mukana myös ekosysteemit toimijoiden välisessä tavoitteiden määrittelyssä. Heidän asettamisensa kaiken toiminnan keskiöön omaksuttiin voimakkaasti toimijoiden keskuudessa.
- Alun ilmiötyöskentely nivoutui hyvin osaksi tavoitteiden määrittelyä. Sekä asiantuntijoiden että nuorten nostamat ilmiöt ja tarpeet tulevat hyvin esiin ekosysteemit toiminnan visiossa ja tavoitteissa.
- Työpajan työkalut ja valitut osallistamisen menetelmät toimivat tehokkaasti. Työpajassa muotoiltuihin yhteisiin tavoitteisiin sitouduttiin laajalla rintamalla.

Mitä tehtäisiin nyt toisin?

- Ekosysteemit toiminnan yhteisen vision ja tavoitteiden määrittely voisi olla jo osa ilmiötyöskentelyä, jolloin se limittyisi ja nopeuttaisi yhteisen hyödyn tunnistamista.
- Ekosysteemit toiminnan visio ja tavoitteet ovat vahvasti ekosysteemin orkestroijan työkalu. Tästä syystä olisi hyvä tietää varhaisessa vaiheessa hankkeen jälkeiset tulevaisuuden orkestroijat, jotta heidän tarpeensa ja näkemyksensä tulisivat riittävästi huomioiduksi lopputuloksessa.
- Tavoitteiden ja toimijoiden välinen sidos olisi syytä pitää esillä alusta saakka: *"Jos määrittelemme tavoitteen x, mitä osaamista, resursseja, toimintatapoja tai verkostoja meillä on sen toteuttamiseksi?"* Tehokkuutta ja vaikuttavuutta saavutetaan, kun tavoitteet perustuvat jo olemassa olevaan potentiaaliin.
- Toimijoille jaettavaa viestinnällistä materiaalia ekosysteemit toiminnasta ja sen ensimmäisistä onnistumisista olisi voinut synnyttää jo prosessin tässä vaiheessa. Tällä tavoin olisi houkuteltu enemmän toimijoita mukaan.

4.

KOKEILUJEN IDEOINTI

KOKEILUJEN IDEOINTI

MIKSI TEHTIIN?

KOKEILUILLA KEHITTÄMISTÄ SEKÄ
YHTEISTYÖSTÄ OPPIMISTA

Seuraavaksi ekosysteemitöiminnan kehittämistyössä lähdettiin ideoimaan yhteisiä, ekosysteemitöimijöiden välisiä kokeiluja. Kokeilujen tavoitteena oli kehittää yhdessä ratkaisuja nuorten esiin nostamiin tarpeisiin sekä kehittää samalla ekosysteemitöimijöiden välisiä toimintamalleja.

Ilmiö- ja Tavoite-vaiheiden aikana oli synnytetty jo lukuisia itsenäisesti asuvien nuorten palveluita kehittäviä ideoita ja aihioita, mutta tässä vaiheessa otettiin askel konkretian suuntaan. Ekosysteemin vastikään määritelyjen tavoitteiden mukaisesti nuorten näkökulma nostettiin myös kokeilujen ideoinnin keskiöön. Kokeilu-ideoita lähdettiin jatkokehittämään Tavoite-työpajan nuorten rinnakkaispaneelin suosikki-ideoiden pohjalta.

VAIHEEN YDINKYSYMYKSET

Halusimme oppia, millä tavoin ekosysteemeissä voidaan jakaa tietoa, ideoida, suunnitella, konseptoida ja/tai järjestää yhdessä tapahtumia/toimintaa. Missä yhteistyön arvo todella piilee? Miten toimijat voivat jatkossakin ideoida ja toteuttaa kokeiluja nuorilta nousevien ideoiden pohjalta? Miten kehittää edelleen jo olemassa olevia palveluja ja miten ideoida yhdessä uutta - aivan alusta?

LINKKIVINKIT:

<https://www.kuntaliitto.fi/johtaminen-ja-kehittaminen/kokeilut>

<https://kehitaakokeillen.fi/tyokalut/>

Orkestroija

Haluatko auttaa toimijoita ideoimaan pilotteja? Hyödynnä liitteenä olevia ideointipohjia.

Toimija

Haluaisitko lähteä kehittämään yhteiskokeiluja kumppaneiden kanssa? Hyödynnä liitteenä olevia pohjia.

KOKEILUJEN IDEOINTI NÄIN TEHTIIN

“Nuoret joutuvat nyt todistelemaan voivansa huonosti, ja se vie voimavaroja. Yhteistyöllä tätä nuorten kokemusta voitaisiin keventää.”

TYÖPAJA 5: KOKEILUJEN IDEOINTI

Toteutimme etätyöpajan kaikille ekosysteemi-toiminnasta kiinnostuneille, eri alojen ammattilaisille ja palveluntuottajille. Työpajan pääasiallisena tavoitteena oli laatia ensimmäisten yhteiskokeilujen kokeilusuunnitelmat syysyksi. Työpajassa jatkajalostettiin nuorten valitsemia suosikkejä ja ajatuksissa pyörähtäneistä ideoista. Määrittelemme, mitä kokeilut voisivat pitää sisällään ja millaisia tahoja niihin voisi osallistua. Tavoitteena oli saada kokeilut ideoitua, määriteltyä, valittua ja toteutusta vaille valmiiksi.

1. ASIAINTUNTIJAT OPPILAITOKSISSA (KELA)

- Tarve nuorilta: Helposti löydettävää ja lähestyttävää apua arjen hallintaan ja ongelmiin ratkaisuksi.
- Nuorten osalta toistuva teema on ollut Kelan kanssa asiointiin ja tukien hakemiseen liittyvät häasteet sekä toimeentulon epävarmuus.
- Kokeilussa tuodaan viranomaispalvelut helposti lähestyttäväksi, "kasvotiseksi" ja nuoren arkiympäristöstä löytyviksi. Jalkautumisen ohella kehitetään sähköisiä neuvontakanavia.
- Tavoitteena on, että kokeilusta syntyy toistettavaksi toimintamalli Tampereen Kelaan ja että sitä voidaan ketterästi skaalata myös muihin oppilaitoksiin.
- Muut toimijat saavat arvokasta tietoa ja kokemusta oppilaitoksiin jalkautumisesta. Kokeilun tuloksia voidaan tulevaisuudessa hyödyntää myös muiden viranomaisten / asiantuntijapalvelujen (esim. vero, vuokranantajat, Martat) jalkautumisessa oppilaitoksiin.

2A. RYHMÄMUOTOISEN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

- Tarve nuorilta: Yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden takiaaminen.
- Muuton myötä yhteydet katkeavat vanhalle paikkakunnalle jääneiden kavereiden kanssa tai Tampereen sisäisessä muutossa ystävien suhtautuminen yksinasuvaan muuttuu.
- Osallistuminen nykyisiin ryhmiin on heikkoa joko aikatauluista tai niitä ei koeta tarpeelliseksi.
- Ryhmätoiminta koetaan hyödylliseksi ja houkuttelevaksi, jos siihen kytketty jotakin kivaa ja järjestettyä toimintaa (esim. edullisen ruuanlaiton opettelua, valokuvauksia tms. harrastustoimintaa), ei vain keskustelua.
- Ryhmätoiminnan toivotaan myös olevan osa nuorten jo olemassa olevia ympyröitä ja yhteisöjä - jopa osana opiskeilua.
- Kokeilun tavoitteena kehittää toimintamalli, jolla ekosysteemin toimijat voivat kehittää jo olemassa olevia ryhmätoimintaa yhdessä nuorten kanssa, kansia päällekkäisyyksiä ja ideoita uutta.

2B. TUKIHENKILÖTOIMINNAN KEHITTÄMINEN

- Tarve nuorilta: Yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden takiaaminen.
- Muuton myötä yhteydet katkeavat vanhalle paikkakunnalle jääneiden kavereiden kanssa tai Tampereen sisäisessä muutossa ystävien suhtautuminen yksinasuvaan muuttuu.
- Nuoret ovat ehdottaneet aikuisia tukihenkilöitä, johon voisi ottaa yhteyttä silloin kun itse haluaa (esim. WhatsAppilla).
- Ymmärrys nuoren tilanteesta ja apua arkisiin asioihin.
- Tukihenkilötoiminnassa nuoria mielletään henkilökohtaisesti. Toisaalta henkilökohtaiselle tukihenkilölle olisi etuna helpompi estää kysymyksiä kuin ryhmämuotoisessa toiminnassa.
- Projektissa on pohdittu esimerkiksi tukihenkilötoiminnan ottamista osaksi sosionomiopiskelijoiden opiskelua.
- Kokeilun tavoitteena kehittää toimintamalli, jolla nuorille voitaisiin tarjota matalan kynnyksen tukihenkilötoimintaa: kuka tukihenkilöt ovat, miten heidät sovitetaan, kuka vastaisi viestinnästä, koordinoinnista ja määrittämisestä?

3. TIEDON JAKO: ARJEN NEUVUT JA VINKIT

- Tarve nuorilta: Nuoret kaipaavat helposti löytyvää ja sulateltavaa tietoa itsensä asuimiseen liittyvistä taidoista.
- Sisältötoiveita mm:
 - vuokralaisen tehtävät
 - mitä huoltotyö hoitaa (vikailmoituksen teko)
 - muuttajan muistilista
 - terveydenhuollon numerot ja ohjeet eri terveystilanteisiin hakeutumiseen
 - Halpoja reseptejä ja ruokakauppa vinkkejä
 - kaikkien mukamisajia ja ulosotto prosessia
 - pyykinpesu
 - päivärätin ylläpitäminen ja ajanhallinta
- Kokeilun tavoitteena on löytää oikeat kanavat (esim. Instagram, Todel mainittu) ja viestinnän muodot, vastuuhahto ja sisällöntuotantona sukevat kumppanit

KOKEILUJEN IDEOINTI NÄIN TEHTIIN

Kokeiluista lisää
seuraavassa
kappaleessa

Printattavat
pohjat löytyvät
raportin lopun
liitteistä

OSA 1: 45 MIN

Pilotin (työ)nimi:

Pilotin vastuutaho ja yhteyshenkilöt:

IDEA

Kuvaillaa pilotin idea. Mitä siinä tapahtuu, esimerkiksi millaisia vaiheita (karkeasti) pilottiin sisältyy? Pyrkikää kuvittelemaan idea nuoren silmin - millainen on hänen polkunsä kokeilussa? Ideointiin tukea yllä (*)!

OPPIMISTAVOITE

Mitä haluamme oppia pilotin myötä? Minkä ongelman/ongelmia pilotti pyrkii ratkaisemaan? (+ Mi ekosysteemin muut toimijat voisivat oppia tästä pilotis

AIKATAULUTUS

Milloin pilotti toteutetaan?

KOHDERYHMÄ

Ketkä ovat pilotin ensisijainen kohderyhmä(t)? jokin kohderyhmä, joka rajataan pois tässä va

OSA 1: 45 MIN

ONNISTUMISEN ELEMENTIT

Mistä tiedämme onnistuneemme pilotissa? Miten onnistumista mitataan? Millaiset mahdollisuudet pilotilla on jatkaa tulevina vuosina?

TIIMI

Keitä tiimiin kuuluu? Mikä heidän roolinsa on? Ketä haluaisimme vielä mukaan ja mahdollisesti mihin rooliin?

RAJAUS

Peilaten edellisiin - Onko jotain, mitä rajaamme pois? (Esimerkiksi, onko jotain jonka testaaminen olisi hienoa, mutta resurssit eivät tässä vaiheessa riitä?)

RESURSSIT

Mitä resursseja meillä on pilotin suunnitteluun, toteutukseen, rahoittamiseen? Mitä resursseja vielä tarvitsemme? (aika, työvoima, tilat jne..)

MUUT SIDOSRYHMÄT

Kellä muulla / millä taholla on intressiä projektin onnistumiseen? Miten he voisivat olla mukana projektissa (kuulolla, auttaa viestinnässä tai markkinoinnissa..)?

SEURAAVAT ASKELEET

Mitä teemme seuraavaksi ja milloin? Kuka kutsuu koolle?

TAMPERE
TAMPERE JUNIOR

Mielenterveysstrategia 2020-2030

KOKEILUJEN IDEOINTI -VAIHEEN

MITÄ OPITTIIN?

Toimintatavan plussat

- Onnistuimme hyödyntämään matkan varrella kerättyjä ideoita ja pohjasimme kokeilut nuorten nimeämiin tarpeisiin.
- Pohjustimme kokeilujen ideointia hyvin. Olimme edeltävästi toimijoihin yhteydessä aikaisempien vaiheiden alustavien ideoiden pohjalta ja ”mätsäsimme” kehittämiskumppaneita yhteen. Ennakkotyö varmisti ”oikeiden” osallistujien mukanaolon ideoinnissa sekä loi pohjaa kokeilujen omistajuudelle.
- Toimijoiden suunnitelmista jalostui lopulta kolme toteutukseen asti edennyttä kokeilua. Piloteissa kehitettiin sekä olemassa olevaa että kokeiltiin täysin uutta.

Mitä tehtäisiin nyt toisin?

- Vaikka tehdyn pohjatyön avulla kokeiluille löytyivät oikeat omistajat ja tekijät, olisi heidät pitänyt tunnistaa jo aikaisemmin. Kokeilujen ideointi tulisi alusta saakka sitoa siihen, ketkä kehittävät, jotta siirtymän käytännön kehittämisen suunnitteluun sujuisi mahdollisimman saumattomasti. Muuten on vaarana ideoita konsepteja ”jonkun muun toteutettavaksi”.
- Kesälomien lähestyessä vapaita ajankohtia ja resursseja kokeilujen kehittämiselle oli haasteellista löytää. Erityisesti oppilaitoksien kanssa toteutettavissa kokeiluissa täytyisi olla liikkeellä aikaisemmin eli viimeistään kevättalvella kun seuraavan lukuvuoden suunnitelmia tehdään.
- Vaihtelevasta koronatilanteesta johtuen projektin kaikki työpajat järjestettiin etämuotoisina. Yhteisiä kokeiluja ideoidessa lähitoteutus olisi saattanut sujuvoittaa työskentelyä ja synnyttää toimijoiden välille entistä syvempää luottamusta ja ”tiimihenkeä”.
- Pohdimme jälkikäteen, olisiko kokeilujen omistajuutta voinut jo etukäteen varmistaa esimerkiksi aiesopimuksin tai varaamalla hankebudjettia toimijoiden kehittämisen tueksi.

5.

KOKEILUT

KOKEILU

JALKAUTUMINEN OPPILAITOKSEEN

TARVE NUORILTA

Helposti löydettävää ja lähestyttävää apua arjenhallintaan ja ongelmien ratkaisuun

Viranomaispalvelut tuntuvat etäisiltä ja joskus jopa pelottavilta.

TAUSTAT

Tunnistettiin, että nuorten pitäisi saada oikea-aikaisesti enemmän tietoa itselle tarjolla olevista tuista ja palveluista.

Tunnistettiin, että nuorten kannalta keskeiset palveluntarjoajat olisivat Kela ja Ohjaamo, joilla molemmilla on halu näkyä oppilaitoksilla.

Tavoitteeksi järjestää yhteinen info, jonka suunnitteluun osallistuu Kelan ja Ohjaamon tukena myös hankkeen nuorten ryhmä.

KOKEILUN KUVAUS

Järjestettiin Kelan ja Ohjaamon yhteinen infotilaisuus 8.9. TYK Tampereen yhteiskoulun lukion 1. vuoden opiskelijoille, koska kyseiseen oppilaitokseen hakeutuu vuosittain paljon kohderyhmään kuuluvia nuoria.

Infossa kerrottiin kohderyhmälle relevanteista palveluista ja annettiin kasvot tukea tarjoaville toimijoille.

Toteuttajat:
TYK, Kela & Ohjaamo

TULOKSET

Jalkautuminen toi toimijoille kasvot ja madalsi yhteydenoton kynnystä. Kaikki osallistujat (11) saivat uutta tietoa Kelasta. Kukaan nuorista ei tiennyt ennalta ohjaamosta, mutta vierailun jälkeen yli puolet ajatteli voivansa käydä siellä lähiaikoina.

Infoa testattiin saatujen oppien pohjalta isommalle kohderyhmälle valmistuvia 2. asteen opiskelijoita (yli 100 kuulijaa). Palaute positiivista ja jalkautuminen koettiin hyödylliseksi.

HYÖDYT JA HYÖTYTAVOITTEET

Jalkautumista jatketaan keväällä 2023 valmistuvien 2. asteen opiskelijoiden keskuuteen.

Nuoret ohjautuvat ennakoiviin palveluihin. Ekosysteemi mahdollistaa ammattilaisille varhaisen puuttumisen ja mielenterveyttä edistävän työn lisäämisen. Ongelmien kasautuminen vähentyy.

Kokeilu

NUOREN KUNTOUTUSRAHAN HAKEMINEN

TARVE NUORILTA

Helposti löydettävää ja lähestyttävää apua arjen hallintaan ja ongelmien ratkaisuun

Viranomaispalvelut tuntuvat etäisiltä ja joskus jopa pelottavilta.

TAUSTAT

Tunnistettiin, että tällä kohderyhmällä erityisesti nuoren kuntoutusrahan hakemisessa on haasteita.

Keskusteltiin yhdessä toimijoiden kanssa ja tunnistettiin, että lähtökohtana olisi parantaa koulun (kuraattori), Kelan, nuoren ja huoltajan välistä yhteistoimintaa hakemuksen teon yhteydessä.

Tavoitteeksi nuoren kuntoutusrahan hakuprosessin sujuvoittaminen uutta toimintatapaa kokeilemalla.

KOKEILUN KUVAUS

Kokeiltiin järjestää TYK Tampereen yhteiskoulun lukion nuorille B-lausunnon ja KHOPSin Kelaan toimittamisen jälkeen videotapaaminen, johon osallistuivat nuori, kuraattori ja Kelan työntekijä.

Videotapaamiseen aikana nuori sai avata tilanneettaan suullisesti ja Kelan työntekijä täytti nuoren kuntoutusrahan hakemuksen.

Kokeilut toteutettiin viikoilla 41 ja 45.

Toteuttajat:
TYK & Kela

TULOKSET

Asiainnin henkilökohtaisuus lisäsi merkittävästi asiakkaan positiivista kokemusta. Nuoret kokivat tulleen kuulluksi. Kelan tunnettuus lisääntyi.

Videotapaamisella ei saavutettu merkittävää lisäarvoa suhteessa panostukseen. Asiakkaaseen käytetty aika ja vaiva lisääntyivät merkittävästi.

HYÖDYT JA HYÖTYTAVOITTEET

Kokeilu ei jatku, mutta ylläpidetään Kelan kanssa keskustelua asiainnin henkilökohtaisuuden edistämisestä ja mahdollisista jatkotoimenpide-ehdotuksista.

Ekosysteemi tuottaa nuorille paremmat mielenterveyspalvelut.

KOKEILU-IDEA

TUKIKUMMITOIMINTA

TARVE NUORILTA

Yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden taklaaminen

Nuoret ovat ehdottaneet aikuisia tukihenkilöitä, johon voisi ottaa yhteyttä silloin kun itse haluaa (esim. WhatsAppilla) tai käydä esim. yhdessä kahvilla.

AJATUS RATKAISUSTA

TUKIKUMMITOIMINNAN OSALTA EI TEHTY KOKEILUA, IDEOITIIN KUITENKIN RATKAISUA

Keskusteltiin yhdessä toimijoiden kanssa ja tunnistettiin, että on järjestöjä, joilla on tarvitun kaltaista olemassa olevaa toimintaa ja osaamista. Oppilaitoksissa puolestaan tunnistettiin opiskelijoita, joilla olisi tarve tukikumille.

Tunnistettiin myös, että vaikka toiminta pyörisi melko pienellä budjetilla täytyisi sille varata resursseja, joita käytettäisiin vapaaehtoisten kouluttamiseen sekä vapaaehtoisten ja nuorten väliseen toimintaan (kahviraha, leffaliput jne.).

Haasteita oli havaittu siinä, miten saataisiin samaan aikaan toimintaan mukaan tukea tarvitsevia ja sopivia vapaaehtoisia. Ratkaisuksi ideoitii yhteistyötä toisen asteen oppilaitosten, korkeakoulun ja järjestön välillä (kuvassa oikealla).

Oppilaitoksen toimija (esim. kuraattori) ohjaa tukea tarvitsevia nuoria hakeutumaan tukikummitoimintaan.

Korkeakoulu ohjaa opiskelijoita mukaan vapaaehtoistoimintaan aloilta, joissa se on mahdollista sisällyttää opintoihin (esim. sosionomiopiskelijat).

Kaupungin rooli toiminnan resurssien tukemisessa?

Järjestö tarjoaa vapaaehtoiselle koulutusta ja tukea tukikumina toimimiseen

RYHMÄMUOTOINEN TOIMINTA

**Haluatko
ottaa mallin
käyttöön?**
Materiaalia
seuraavilla
sivuilla!

TARVE NUORILTA

Yksinäisyyden ja
ulkopuolisuuden
taklaaminen

TAUSTAT

Tunnistettiin, että
ryhmämuotoinen vertaistuki
on erityisen toimivaa ja
hyödyllistä nuorille.

Tunnistettiin, että Tampereen
yhteiskoulun lukiossa TYK on
10 vuoden kokemus vuosittain
vaihtelevasti toteutetusta
ryhmämuotoisesta tuesta
itsenäisesti asuville nuorille.

Tavoitteeksi luoda
ryhmämuotoisen tuen malli,
jota muutkin koulut voisivat
hyödyntää.

KOEILUN KUVAUS

Suunniteltiin ja toteutettiin
yhteistyössä TYK Tampereen
yhteiskoulun lukion ja Valo-
valmennuksen kanssa
säännöllisiä ryhmätapaamisia
oppilaitoksessa syksyllä 2022
aloittaville itsenäisesti asuville
nuorille.

Hyödynnettiin kokeilun aikana
kertyneitä oppeja ja
kokemuksia ja laadittiin niitä
hyödyntäen ryhmämuotoisen
tuen toimintamalli.

Toteuttajat:
TYK & Valo-Valmennus

TULOKSET

Ryhmän tapaamisista kerättiin palautetta nuorilta (8).
Kuusi nuorista vastasi, että tapaamisiin
osallistuminen on lisännyt heidän hyvinvointiaan.
Samoin kuusi vastaajasta koki saaneensa ryhmästä
vertaistukea ja/tai kavereita sekä koki voineensa
tarvittaessa keskustella myös huolistaan ryhmän
tapaamisissa. Kaikki nuorista pitivät ryhmän
tapaamisiin osallistumista mukavana.

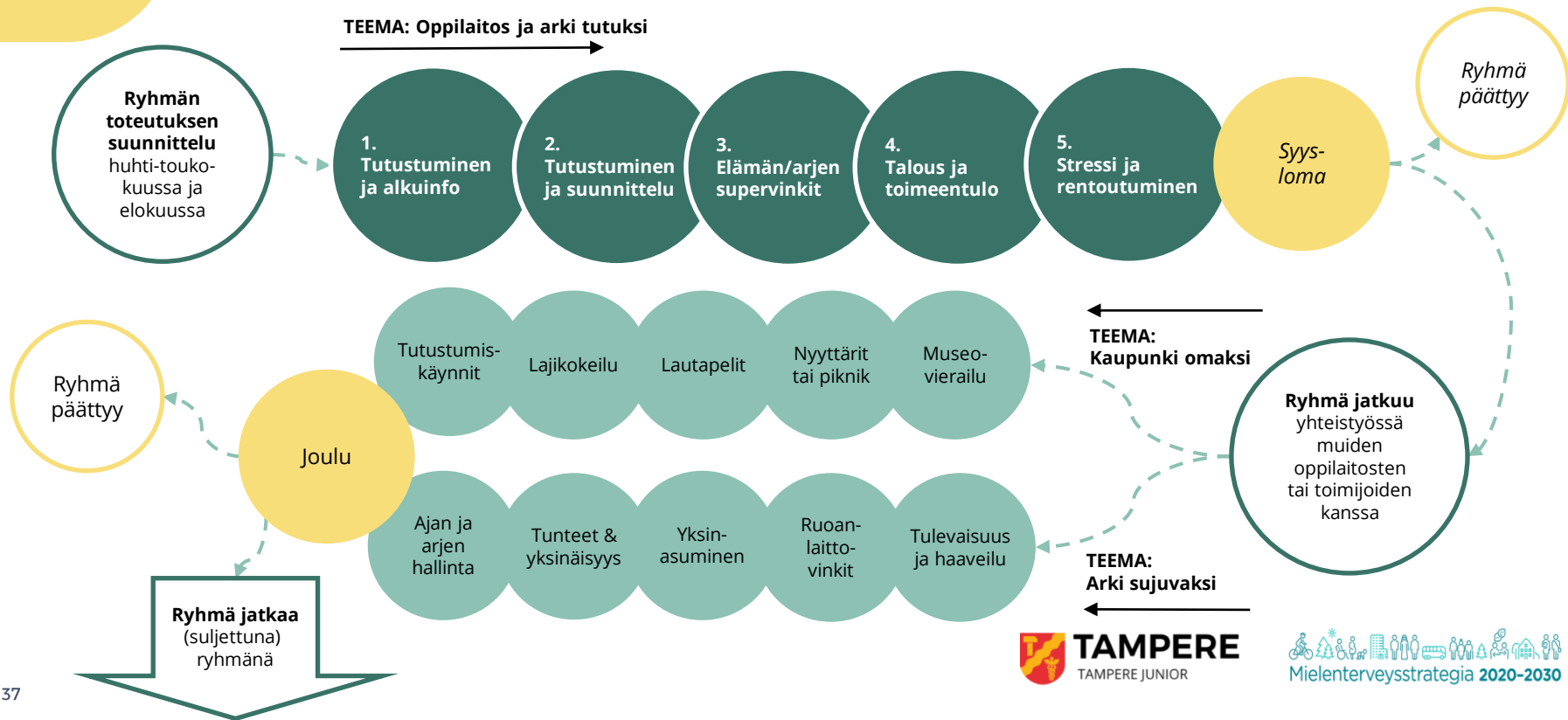
HYÖDYT JA HYÖTYTAVOITTEET

Mallin käyttöönotto mahdollistaa ammattilaisille
varhaisen puuttumisen ja mielenterveyttä edistävän
työn lisäämisen. Ongelmien kasautuminen vähentyy.

TOTEUTUKSEN KUVAUS

RYHMÄMUOTOINEN TOIMINTA

TEEMA: Oppilaitos ja arki tutuksi

TAMPERE
TAMPERE JUNIOR

Mielenterveysstrategia 2020-2030

ESIMERKKEJÄ TUKIMATERIAALISTA

RYHMÄMUOTOISEN TOIMINNAN KORTIT

Lataa
materiaalit
Innokylästä!

1 Tutustuminen ja alkuinfo

Elokuussa lvn 2. viikolla

ALKUINFO

LÄMMITTELY ("kävely")

TUTUSTUMINEN

Speed dating

Pienryhmäkeskustelu

Pienryhmäkeskustelujen

OSALLISTUJEN

YHTEISTIEDOT

Tavoitteena on, että osallistuja oppii muutaman jutun uudesta henkilöstä, tietää mikä on ryhmän tarkoitus ja nauttii ainakin pari kertaa.

Ryhmän tarkoituksena voi kyttyä esimerkiksi seuraavasti:
Nuoret saavat ryhmästä vertaistukea ja kokevat ryhmän kuuluisen tärkeiksi. Tapaamisella osallistuminen on mukavaa ja tukee ryhmän jäsenten hyvinvointia.

Tavoitteiden saavuttamista kannattaa seurata kysymällä nuorten kokemuksia sekä käyttämällä hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden mittareita. (Katso esimerkiksi palautelomakkeista.)

Alusta saakka tapaamisissa on tärkeää, että ohjaajat luovat ryhmään ja tuodulla sisällöllä ja materiaaleilla turvallisen ilmapiirin ja raami keskusteluita. Parhaassa tapauksessa itse keskustelut etenevät nuorten kesken, ja alkutiet voivat järsäytyä seuraamaan keskustelua sivusta.

3 Elämän & arjen supervinkit

Syyskuussa lvn 6. viikolla

Elämän & arjen supervinkit

Yksilötyöskentely

Pienryhmätyöskentely

Yhteenveto ryhmässä

Vinkkien koostaminen

Tavoitteena on, että osallistujat tutustuvat toisiinsa, opitaan ja kuullaan kokemuksia ja hyviä vinkkejä toisilta nuorilta.

TYK:n ryhmän nuoret toivoivat saavansa keskustella mahdollisimman paljon pienryhmässä. Toisaalta he myös halusivat kuulla kaikkien ryhmän jäsenten kuulumisia. Opiskelijat pitivät tärkeänä, että ryhmässä voi kertoa myös huolistaan.

Opilaitoksen tutoropiskelijat olivat kiinnostuneita tulemaan ryhmän tapaamiseen kertomaan, mitä heille kuuluu nyt. Myös muiden vierailijoiden kutsumista ryhmän tapaamisiin kannattaa pohtia. Vierailijoita voi esitellä esim. itsenäisesti asuvien nuorten mielen hyvinvoinnin edistämisen ekosysteemin kuvauksella.

4 Talous ja toimeentulo

Syyskuussa lvn 8. viikolla

LÄMMITTELY

10 välttämää rahasta - keskustelu

OMAN TALOUDEN

SUUNNITTELU

Tulot ja tuet

Budjetointi ja rahankäytön

seuraaminen (Penno.fi-
välineellä)

TUKEA TARJOAVAT

TOIMIJAT (Ohaamo,
Taloustutkimus)

Tavoitteena on tarjota nuorten tarpeita vastaavaa ja nuorille kohdennettua tietoa taloudenhoitoon ja tukien liittyvistä asioista sekä tutustua taloudenhoitoon välineisiin ja toimijoihin, jotka tarjoavat tukea arjen taloushaasteiden selvittämiseen.

Talous ja toimeentulo ovat nuorten arjen keskeisiä haasteita. Tämän dian sisältöohdotuksessa keskitytään oman talouden suunnitteluun Penno.fi-
kutsualla vierailijoita ryhmän tapaamiseen tai hyödyntämällä omissa
opilaitoksessa tuotettuja materiaaleja ja osaamista.

*TYK:n ryhmässä kokeiltiin syyskuu 2022 Kellan ja Ohaamon jalkautumista
opilaitokseen. Syyskuun alusta ryhmän tapaamismerkalla järjestettiin
infotilaisuus, jossa Kela ja Ohaamo kertoivat nuorille tarjolla olevista tukista ja
palveluksista. Kaikki nuoret kokivat saaneensa uutta informaatiota, mutta
toivoivat asioiden käsittelyn vielä enemmän interaktiivisempaa (esim. Kahoot-
kysymyksiä, case-esimerkkejä sekä mahdollisuutta keskustella ja esittää
kysymyksiä).

1. Tutustuminen ja alkuinfo

Alkuinfo (5 min.)
✓ Tarkoituksella
✓ Ohjeistaminen
✓ Lämmittely (5 min.)
✓ Kävely eri tavoin
tempoa ja ääntä
lisäten

Speed dating (15 min.)
✓ Nappaa lähin henkilö, jonka kanssa et ole vielä puhunut
✓ Minuutti aikaa keskustella, kysymykset esim. taululla
näkyvästi
✓ Kuka olet? Mistä tulet? Mikä on ollut parasta
Tampereessä tähän mennessä?
✓ Minuutin väliin vaihdetaan keskustelukumppania

Pienryhmäkeskustelu + yhteenveto (20 min.)
✓ Jakaudutaan n. 4 hengen ryhmään
✓ Ryhmässä voi jutella mistä haluaa. Esimerkkikysymyksiä taululla: Miten asut? (yksin,
kimpissa, sukulaisten kanssa) Miten muutto sujui? Miten läheiset suhtautuvat
muuttoon? Mikä on ollut yllättävää yksinajamisessa?
✓ Tehtävänä keksiä mikä tahansa asia, joka heille on yhteistä, esim. lempiväri, harrastus
tms.
✓ Käytään yhdessä läpi mitä yhteisiä asioita löytyi (ei koko keskustelua)

3. Elämän & arjen supervinkit

Elokuussa lvn 10. viikolla

Elämän & arjen supervinkit (n. 50 min. Learning café)

Yksilötyöskentely (10 min): Osallistujille jaetaan lappuja, joihin jokainen kirjaa elämän

supervinkkejä, jotka haluaa jakaa muille

Pienryhmätyöskentely (20 min): Muodostetaan 3-5 hengen ryhmä, joissa ryhmäläiset

jakavat keskenään itselleen keksimiä supervinkkejä ja listavat ylös 3 parasta, jotka

ryhmän ideoit. Muut liikkuvat ryhmänä seuraavaan pöytään, jossa kysytään pöydän

puheenjohtajaa johtaa keskustelua heidän ideoidensa pohjalta. Aikatauluista riippuen

voidaan vaihtaa pöytää yhden tai useamman kerran.

Yhteenveto ryhmässä (15 min): Kootaan yhdessä keskustellen mitkä ideat pienryhmässä

on syntyneet.

Vinkkien koostaminen (5 min): Kootaan keskustelun yhteydessä supervinkit esim.

paperille tai tietokoneelle ja jaetaan ne tilaisuuden jälkeen nuorille.

4. Talous ja toimeentulo

Elokuussa lvn 10. viikolla

10 välttämää rahasta - keskustelu

Tulot ja tuet

Budjetointi ja rahankäytön

seuraaminen (Penno.fi-
välineellä)

TUKEA TARJOAVAT

TOIMIJAT (Ohaamo,
Taloustutkimus)

Tämä sisältö on koostettu Hallitus-rahajesi-julkaisun materiaaleista:

10 välttämää rahasta - pienryhmäkeskustelu (10 min.)

✓ Ryhmälle annetaan loppupäätös. Yksi ryhmäläistä lukee kortissa olevan välttämien

näyttämää kortin kääntöpuolta. Ryhmäläiset kommentoivat välttämää ollen samaa tai eri

mieltä. Kommenttien jälkeen luetaan kortin kääntöpuolella oleva välttämien vastaväite ja

keskustellaan aiheesta.

Tulot ja menoista pienryhmäkeskustelu (10 min.)

✓ Jakaudutaan noin 3 henkilön ryhmään. Keskustellaan vapaamuotoisesti, mistä rahaa tulee

ja mihin sitä sitten kuluu. Laaditaan TOPS-memorailista.

Yhteenveto tulosta ja menoista (15 min.): Kertotaan muille ryhmälle TOPS-memoraili.

Katsotaan yhdessä välimatkaa (rahoitus) ja keskustellaan, mikä kuluerät ylittävät.

Keskustelu voi edetä myös parhaimmista sääntökohteista ja vireiden.

Budjetointiin ja rahankäytön seuraamisen harjoittelu (25 min.) Penno.fi-sivuston videon

ja Penno-sovelluksen tai Penno-työkirjan avulla.

KOKEILUT

MITÄ OPITTIIN?

Toimintatavan plussat

- Saimme aikataulun puitteissa ja lyhyessä ajassa toteutettua kolme laadukasta kokeilua.
- Kaikki kokeilut pohjautuivat nuorten tarpeisiin ja toiveisiin ja ne toteutettiin nuorten ympäristöissä ekosysteemin tavoitteiden mukaisesti.
- Alusta asti yksi toimijoiden toiveista oli, että hankkeessa keskityttäisiin myös jo olemassa olevien konseptien kehittämiseen. Onnistuimme löytämään yhteistyökumppanin, jonka olemassa olevaa, hyvää ryhmämuotoisen toiminnan mallia kehitettiin, mallinnettiin ja jalkautettiin edelleen.
- Kokeilut poikivat uusia yhteistyökuvioita niihin osallistuneiden toimijoiden kesken.
- Saimme kiitosta ennakkoluulottomasta matalan kynnyksen palvelujen kehittämisestä sekä mielen hyvinvoinnin edistämisen (vs. mielenterveys) näkökulman omaksumisesta.

Mitä tehtäisiin nyt toisin?

- Kiire tuli. Varaisimme enemmän aikaa kokeiluvaiheelle ja kuljettaisimme sitä jo aikaisempien vaiheiden rinnalla tarttuen herkästi toimijoiden kehittämishaluihin.
- Kokeilut ja käytännön mallinnukset koettiin toimijoiden osalta hankkeen parhaaksi anniksi - niitä oltaisiin toivottu enemmänkin, jos resurssit olisivat antaneet myöden!
- Jos kokeilujen määrää olisi kasvatettu, olisimme pyrkineet tunnistamaan aktiivisia kehittäjiä toimijoista, joilla olisi ollut valmiita henkilöresursseja kehittämiseen. Kokeilut vaativat paljon voimavaroja.
- Jälkiviisaina viestisimme ensimmäisistä kokeiluista aktiivisemmin toimijaverkostolle, ja siten mahdollisesti houkuttelisimme lisää tahoja kehittämistyöhön.

6.

EKOSYSTEEMI KARTTA

EKOSYSTEEMIKARTTA

MIKSI TEHTIIN?

EKOSYSTEEMIN TOIMIJOIDEN
HAHMOTTAMINEN

Keskusteluiden ja kokeilujen kautta tunnistimme, että ekosysteemitoinnin suurin arvo toimijoille piili informaation jakamisessa: yhteisen ymmärryksen jakamista nuorten tarpeista, tietoa muista toimijoista ja konkreettisista avun lähteistä, tietoa potentiaalisista kehittämiskumppaneista, yhteisten/risteävien prosessien sujuvoittamista jne.

Tästä syystä ryhdyimme seuraavaksi visualisoimaan ekosysteemiämme. Visualisoinnin tarkoituksena oli auttaa hahmottamaan projektin kohderyhmän tarpeet sekä arjen "kontaktipisteet" heihin, tuottaa nuorten kanssa toimiville tietoa paikallisista ja valtakunnallisista toimijoista, palveluista ja alustoista sekä edesauttaa niin olemassa olevien palvelujen löytymistä kuin kehittämiskumppaneiden tunnistamista.

VAIHEEN YDINKYSYMYKSET

Miten ekosysteemit toimijat tunnistavat oman roolinsa, nuorten tarpeet sekä ekosysteemin tuottamat hyödyt ja mahdollisuudet? Miten voisimme parhaiten edesauttaa niin ekosysteemin orkestroijan työtä, kuin sitä asiantuntijaa, jonka kanssa itsenäisesti asuva nuori käy juttelemassa haasteistaan?

LINKKIVINKIT:

Toimintamalli raportoidaan [Innokylässä](#).

Positiivinen mielenterveys eli mielen hyvinvointi: <https://thl.fi/fi/web/mielenterveys/mielenterveyden-edistaminen/positiivinen-mielenterveys-eli-mielen-hyvinvointi>

Orkestroija

Haluatko kartoittaa, keitä omaan ekosysteemiisi kuuluu? Tässä kerromme, miten me sen teimme.

Toimija

Miten voin hyödyntää ekosysteemikarttaa omassa työssäni? [Linkki materiaaleihin](#)

Ekosysteemin kartoitustyöpaajaan kokoontuivat projektin hanketyöntekijät sekä palvelumuotoilukumppanin tiimi. Työpajassa kartoitettiin ensin kaikkia projektiin osallistuneita toimijoita, keskusteluissa esiin nostettuja tahoja sekä tunnistettuihin ilmiöihin liittyviä toimijoita.

Tämän jälkeen tunnistettiin kontaktipisteet nuoriin ja ryhdyttiin luokittelemaan toimijoita ilmiökartan teemojen alle.

EKOSYSTEEMIKARTTA

NÄIN TEHTIIN

TOIMIJOIDEN TAPAAMISET

Ekosysteemin kokoaminen edellytti systemaattista työtä. Otimme yhteyttä hankkeen ilmiövaiheessa mukana olleisiin toimijoihin ja tarkensimme yhdessä kuvausta siitä, millainen rooli kyseisellä toimijalla voisi ekosysteemikuvauksessa olla. Lisäksi kysyimme toimijoilta, keitä muita toimijoita heidän lisäksi kuvauksessa tulisi olla.

Näin kuvaus laajeni tapaaminen tapaamiselta kattavammaksi kokonaisuudeksi.

Hei toimija,

Rakennamme projektissamme Tampereella itsenäisesti asuvien 16 - 18-vuotiaiden nuorten mielen hyvinvoinnin edistämisen ekosysteemiä. Tähän ekosysteemiin kuuluu nuoria, kohderyhmän kannalta olennaisia ammattilaisia ja järjestöjä/muita toimijoita.

Ekosysteemin toimijat jakavat toisilleen tietoa, kokemuksia ja hyviä käytänteitä. Ekosysteemin visualisoinnin tarkoitus on hahmottaa projektin kohderyhmän tarpeet sekä arjen "kontaktipisteet" heihin, tuottaa nuorten kanssa toimiville tietoa paikallisista ja valtakunnallisista toimijoista, palveluista ja alustoista sekä edesauttaa niin olemassa olevien palvelujen löytymistä kuin kehittämiskumppaneiden tunnistamista.

Nyt olemme siinä vaiheessa, että otamme yhteyttä nuorille tukea ja palveluita tarjoaviin toimijoihin ja piirrämmme tarkempia kuvia nuorten tuen tarpeiden ympärille.

Haluaisimme siis kuulla teidän ajatuksianne mm. siitä, miten teidän tulisi näkyä oheisessa kuvauksessa.

EKOSYSTEEMIKARTTA TÄTÄ SYNTYI

Ekosysteemivaiheen lopputuloksena syntyi Itsenäisesti asuvien nuorten mielen hyvinvoinnin edistämisen ekosysteemin kuvaus.

Ekosysteemiin kuuluu nuoria, kohderyhmän kannalta olennaisia ammattilaisia ja järjestöjä.

Ekosysteemikuvauksen keskiössä on nuori. Nuorta ympäröivään kehään on sijoitettu häntä arjessa tukevia aikuisia. Kuvaukseen on sisällytetty myös nuorten tunnistetut tarpeet.

Nuorten tarpeet rakentuvat kuudesta teemakokonaisuudesta, jotka on muodostettu nuorten ryhmähaastatteluissa antamien tietojen pohjalta.

Ekosysteemissä on mukana noin 30 toimijaa.

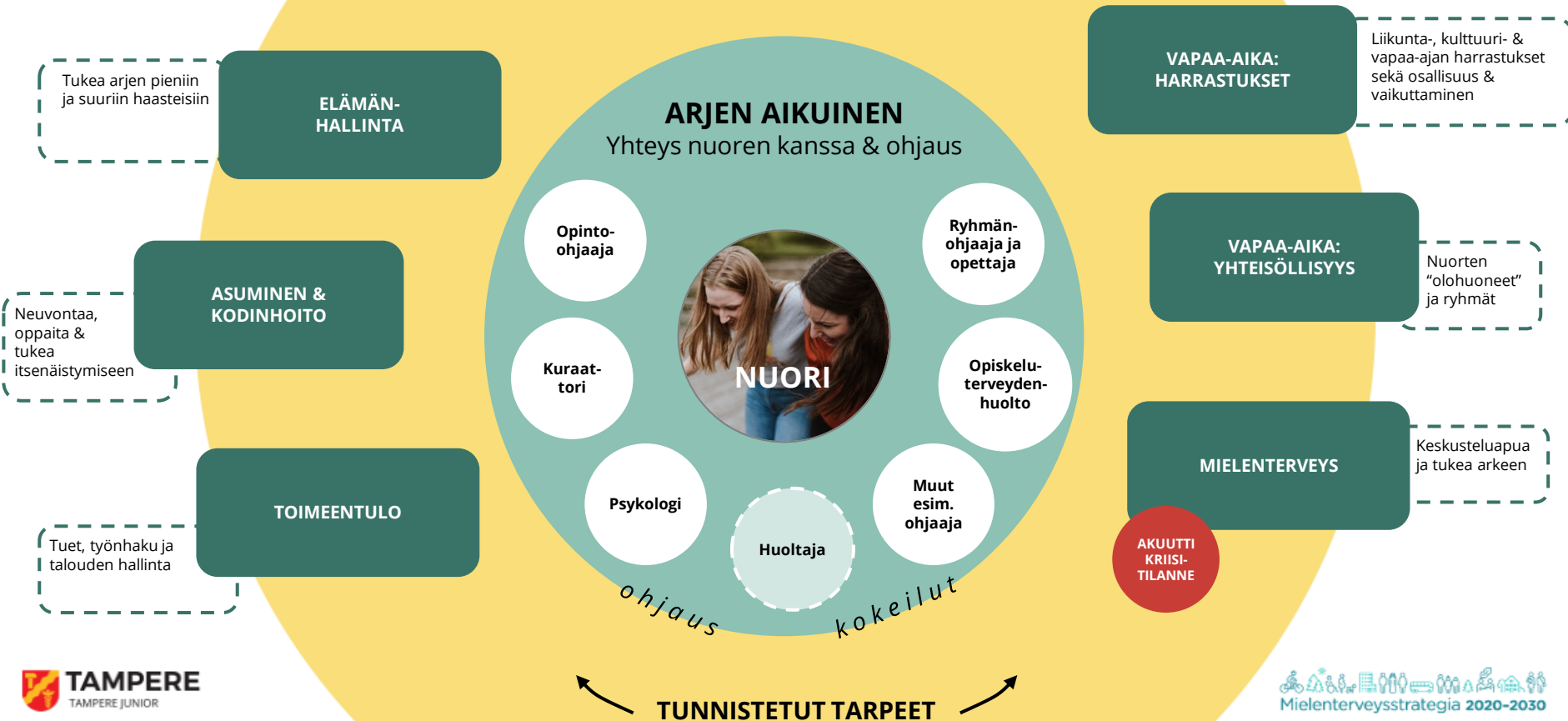

Tutustu
ekosysteemi-
karttaan
Innokylässä!

TAMPERE.
FINLAND

Tavoitteena on, että visuaalinen kuvaus auttaa Itsenäisesti asuvien 16–18-vuotiaiden nuorten mielen hyvinvointia edistävän ekosysteemin toimijoita jakamaan toisilleen tietoa, kokemuksia ja hyviä käytänteitä sekä tukee nuorten ohjaamista ennaltaehkäiseviin palveluihin.

ITSENÄISESTI ASUVIEN NUORTEN MIELEN HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN EKOSYSTEEMI

TOIMIJOITA: MIELENTERVEYS

NUORISOVASTAANOTON mielenterveyspalvelut

- walk-in yksilökäynnit 13-17-vuotiaille: lyhytterapeuttista hoitoa ilman lähetettä 1-10 krt
- yksilö- ja ryhmähoitojaksoja ammatillaisen läheteellä
- **YHTEYS:** [walk in](#), [puhelin](#), [Instagram](#) @nuorisovastaanotto.tre

NUORISOVASTAANOTON päihdepalvelut Nuppo

- apua ja tukea päihteisiin ja toiminnallisiin riippuvuuksiin liittyvissä huolissa alle ja yli 18-vuotiaille
- päihdepäivystys, yksilökäynnit
- **YHTEYS:** [tapaamiset \(walk-in/ajanvaraus\)](#), [puhelin](#), [sähköposti](#)

OHJAAMO

- Keskustelumahdollisuus diakonin kanssa
- Parempi mieli -tukipiste: keskusteluapua, tukea ja ohjausta mielenterveyteen, hyvinvointiin ja elämänhallintaan liittyvissä kysymyksissä
- **YHTEYS:** [käynti](#), [soitto](#), [sähköposti](#), [chat](#), [WhatsApp](#), [Instagram](#) @ohjaamotampere, [Facebook](#)

VALTAKUNNALLISIA CHAT- PALVELUITA

- [Sekaisin-chat!](#)
- [Tukinet-verkkoportaali](#)
- [Nuortenelämä.fi](#)
- [Nuortennetti.fi](#)

A-KLINIKKASÄÄTÖN Päihdelinkki-verkkosivusto

- tietoa ja tukea päihteistä ja riippuvuuksista: tietopankki, testejä, oma-apusältyjä, vertaistukea, neuvontapalvelu

YMCA

- Pajat ja kohtaamispaikka
- Rinnalla kulkija -toiminta
- **YHTEYS:** [nettisivut](#), [puhelin](#), [sähköposti](#)

PIRKANMAAN MIELENTERVEYS RY Osviitta

- kriisiytyöskentely: keskustelutukea ajanvarauksella ilman lähetettä
 - ryhmätoiminta
 - **YHTEYS:** [puhelin](#), [sähköposti](#)
- Parempi mieli -hanke**
- yksilötyöskentely: keskusteluapua tai tukea käytännön asioiden hoitamiseen
 - **YHTEYS:** [Haluan jutella -yhitydenotto](#), [Instagram](#) @parempiemieli_

ARJEN AIKUINEN Yhteys nuoren kanssa & ohjaus

SPR NUORTEN TURVATALO

- keskusteluapua nuorille ja heidän läheisilleen
- tilapäistä majoitusta ja kriisiapua nuorille
- tukea itsenäistymiseen
- apua unirytmien löytymiseen
- ryhmätoimintaa
- **YHTEYS:** [nettisivut](#), [puhelin](#), [sähköposti](#), [Facebook](#), [Digitaalinen turvatalo](#)

TAMPEREMISSIO & VAMOS Matkalla-toiminta

- yksilöllistä tukea arjen haasteisiin mielenterveyspalveluihin jonottaville 16-29-vuotiaille
- ryhmätoimintaa
- **YHTEYS:** [Ota yhteyttä -lomake](#), [Instagram](#) @matkallatoiminta

FINFAMI PIRKANMAA

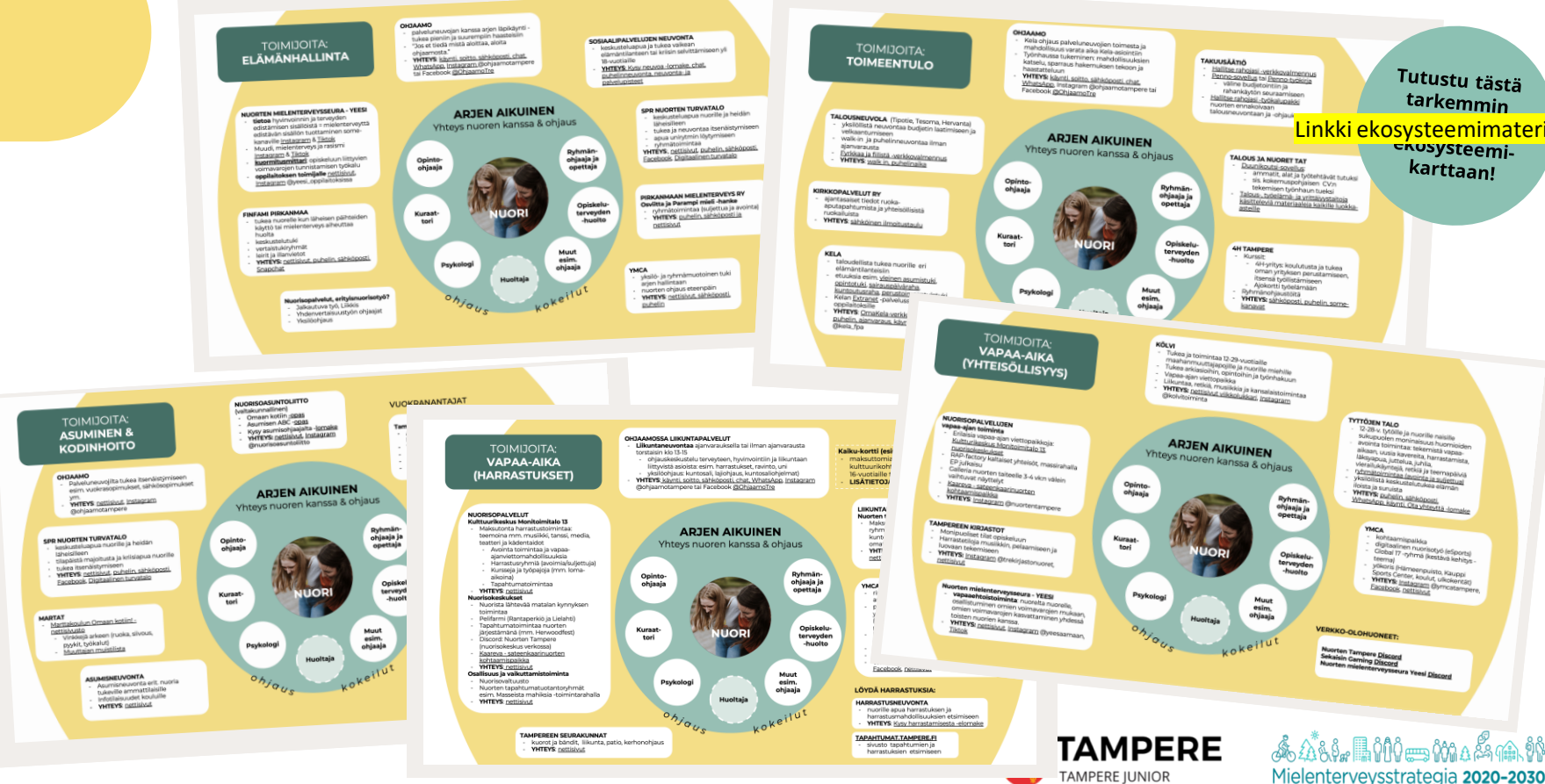
- tukea nuorelle ja nuoren vanhemmalle kun läheisen päihteiden käyttö tai mielenterveys aiheuttaa huolta ja vaikuttaa hyvinvointiin
- keskustelutuki
- vertaistukiryhmät
- leirit ja illanvietot
- **YHTEYS:** [nettisivut](#), [puhelin](#), [sähköposti](#), [Snapchat](#) [sarifinfami](#)

AKUUTTI KRIISI- TILANNE

Valtakunnallinen kriisipuhelin, puh. 09 25250111
[TAYSIN PÄIVYSTYSPALVELUT](#)

KOOSTE EKOSYSTEEMIKARTAN TEEMASIVUISTA

Tutustu tästä
tarkemmin
Linkki ekosysteemimateriaaleihin
ekosysteemi-
karttaan!

EKOSYSTEEMIKARTTA

OPIT

Toimintatavan plussat

- Ekosysteemin visuaalisen kuvauksen tarkoitus toteutuu hyvin: se auttaa kehittämiskumppaneiden tunnistamista ja palveluiden löytymistä.
- Kartan aiheen rajausta koettiin toimivaksi. Alun ilmiötyön kartasta siirryttiin konkreettisemmalle tasolle. Kartan haluttiin toimivan käytännön työvälineenä ja soveltuvan tarvittaessa myös nuorten itse käytettäväksi.
- Henkilökohtaiset tapaamiset ekosysteemitomijoiden kanssa oli toimiva työskentelytapa. Samalla tapaamiset auttoivat jalkauttamista ja tiedon levittämistä kohderyhmästä.
- Tämän hankkeen kartoitus tuo hyötyä ja toimii ohjaamisen välineenä myös muiden kohderyhmien parissa toimiville. Ekosysteemikartta (kuten myös ryhmämuotoisen tuen malli) tukee kaikkia itsenäistymisen elämänvaiheessa olevia.

Mitä tehtäisiin nyt toisin?

- Ekosysteemikartan työstön voisi aloittaa jo hankkeen alku- tai keskivaiheilla. Kartoitusta voisi näin myös hyödyntää toimijoiden hahmottamisen työkaluna. Se voisikin toimia erinomaisena alkuna kehittämiselle.
- Ekosysteemikuvan työstö vie paljon aikaa. Tähän on hyvä varautua.
- Ekosysteemikuvalla kannattaa päättää jo alussa kotipesä (esim. verkkosivu) sekä kartan päivittäjä. Tässä hankkeessa haasteita toi hyvinvointialuesiirtymä, minkä vuoksi ekosysteemikuvasta tuli (ainakin vielä tässä vaiheessa) erillinen viestinnän väline.
- Ekosysteemikartan tulisi olla jatkuvasti päivittyvä. Päivittäminen tulisi vastuuttaa jollekin henkilölle/taholle ja päivittämistä tulisi tehdä säännöllisesti.

LIITTEET

ARVIOINTITYÖKALU: **OPPIVA TIEKARTTA**

Missä olemme olleet?

Miten kuvailisitte toimijoiden välisen yhteistyön tilannetta kohderyhmän nuorten parissa ENNEN tätä hetkeä (tai yhteistyön alkua)? Mitkä kolme sanaa kuvaavat parhaiten tilannetta?

Missä olemme nyt?

Millaisia mahdollisuuksia ja uhkia näette yhteistyössä ja ekosysteemin toiminnassa juuri nyt? Onko jotain muuttunut aiemmasta (esimerkiksi millaista uutta tietoa, ymmärrystä, yhteyksiä tai oppeja olette saaneet)?

Mihin olemme menossa?

Kiteyttäkää, mikä on juuri nyt yhteinen näkemyksenne ekosysteemin lähitulevaisuudesta? Mitä kohden olemme matkalla / meidän pitäisi olla matkalla?

IDEOINTIPOHJA 1 / 2

Pilotin (työ)nimi:

Pilotin vastuutaho ja yhteyshenkilöt:

IDEA

Kuvaillaa pilotin idea. Mitä siinä tapahtuu, esimerkiksi millaisia vaiheita pilottiin sisältyy? Pyrkikää kuvittelemaan idea nuoren silmin - millainen on hänen polkunsa kokeilussa? Ideointiin tukea yllä (*):

AIKATAULUTUS

Milloin pilotti toteutetaan?

OPPIMISTAVOITE

Mitä haluamme oppia pilotin myötä? Minkä ongelman/ongelmia pilotti pyrkii ratkaisemaan? (+ Mitä ekosysteemin muut toimijat voisivat oppia tästä pilotista?)

KOHDERYHMÄ

Ketkä ovat pilotin ensisijainen kohderyhmä(t)?
Onko jokin kohderyhmä, joka rajataan pois tässä vaiheessa?

IDEOINTIPOHJA 2 / 2

ONNISTUMISEN ELEMENTIT

Mistä tiedämme onnistuneemme pilotissa? Miten onnistumista mitataan? Millaiset mahdollisuudet pilotilla on jatkua tulevina vuosina?

RAJAUS

Peilaten edellisiin - Onko jotain, mitä rajaamme pois? (Esimerkiksi, onko jotain jonka testaaminen olisi hienoa, mutta resurssit eivät tässä vaiheessa riitä?)

RESURSSIT

Mitä resursseja meillä on pilotin suunnitteluun, toteutukseen, rahoittamiseen? Mitä resursseja vielä tarvitsemme? (aika, työvoima, tilat jne..)

MUUT SIDOSRYHMÄT

Kellä muulla / millä taholla on intressiä projektin onnistumiseen? Miten he voisivat olla mukana projektissa (kuulolla, auttaa viestinnässä tai markkinoinnissa...)?

TIIMI

Keitä tiimiin kuuluu? Mikä heidän roolinsa on? Ketä haluaisimme vielä mukaan ja mahdollisesti mihin rooliin?

SEURAAVAT ASKELEET

Mitä teemme seuraavaksi ja milloin? Kuka kutsuu koolle?

**LÄHIMMÄT ARJEN
IHMISET**

KOHDERYHMÄ

TUNNISTETTU TARVE

tiivis selitys
sisällöstä